Năm thứ tư — N° 877 | Mỗi số 0$06 | Thứ tư 19 Avril 1933

HAY DÙNG SỮA HIỆU

Đuốc nhà nam

Chủ-nhiệm: NGUYỄN-PHAN-LONG

BÁO QUÁN VÀ TÒA-SOẠN
72, Rue Lagrandière — Dây thép nói số 6,96

Quản-lý: NGUYỄN-VĂN-BÍCH

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 41146

Hút thuốc JOB
Hay là đừng hút thuốc

Cái họa thất-nghiệp lây

Vì dành nghề nhau quá mà bị thất-nghiệp lây

Ở trong trường kinh-tế ngày nay, số đi đến nỗi khó khăn khuất bách, có nhiều nguyên-nhân. Nhưng cái họa thất-nghiệp lây, cũng là một nguyên-nhân và là một vấn-đề quan trọng lắm.

Thiệt vậy, ở đời kết cứ nghề gì, nghiệp gì, hễ còn ít thì mới mão, mới quí, nếu nhiều quá, tất là người ta xem thường xem khinh; mà rồi đến nước phải bán lỗ vốn đi, hay là cho không đi, cũng có nữa.

Cứ xem như giá lúa gạo ở xứ ta vài năm nay thì đủ biết.

Mấy năm về trước, lúa gạo ở Đông-dương nhiều, giá gạo ngày cao, là vì các nước còn ít nơi trồng lúa, hoặc là họ bị mất mùa. Đến ngày nay người ta thấy mấy lúa gạo có lợi hơn, nơi thì phá mía để cấy lúa, nơi thì phá rừng để cấy lúa, thành thử chỗ nào người ta cũng dư dật lúa gạo, còn mong bán đi chưa hết nữa là....

Các vật-sản và công-nghệ khác cũng vậy, cứ thấy có một người làm có lợi, thì thì nhau mà chế tạo ra cho nhiều, đến đổi nhiều quá, không tiêu-thụ hết, rồi phải lỗ lã đóng cửa, mới thành ra cái nạn thất-nghiệp lây.

Muốn trừ cái nạn *thất nghiệp lây* nầy đi, tôi tưởng cũng phải dùng tới chánh sách *kinh-tế chỉ huy* mới được.

Kinh-tế chỉ huy là gì? Mấy hôm trước ông Nguyễn-kỳ-Phùng đã viết một bài xã-thuyết đăng trong báo Đ. N. N. rồi. Đại ý nói: Chánh-phủ phải đứng lên chỉ biểu những công cuộc làm ăn cho dân. Bất cứ công-nghệ, hay canh nông, hay thương mãi, hễ việc gì thuộc về vấn đề kinh tế, thì chánh phủ phải điều tra xem xét, xem cái số « xuất » với cái số « tiêu thụ » nó ngang nhau rồi thì thôi, nếu bên nào thừa, thì phải bạn chỗ lại, bên nào thiếu thì phải chấn hưng lên, như vậy thì hàng hóa vẫn gỡ được giá trung bình, không đến phải bán phá giá, mà thành ra thất nghiệp...

Cái chánh-sách ấy, tôi nghĩ rất phải, cho nên tôi nói muốn trừ cái nạn *thất nghiệp lây* nầy phải dùng đến cái chánh-sách ấy mới được.

Nói cho đúng ra, cái thói đời hễ *«lợi đâu đâu, thì bâu đâu đó»* là cái tính chung cả tất cả loài người, dẫu các thương trường phát đạt như bên Âu bên Mỹ kia cũng không tránh khỏi. Nhưng ở nước ta ngày nay, xem ra có phần tệ hơn. Người mình đã sẵn có cái tài mô-phỏng, cái óc ỷ-lại, chẳng chịu sáng kiến gì, chẳng chịu tự chọn lấy một nghề riêng mà làm, hễ thấy ai làm người gì có lợi, là đua nhau bắt chước làm theo sau, thành thử *tri dũng cầu khôn*.

Tỉ như: nghề nướng phòng ngủ, người đưa xe đò, nghề làm nhà in, nghề khắc con dấu, nghề làm nón, đóng giầy, nghề vẽ hình, chụp ảnh v.v... khi xưa còn ít người làm, thì nghề phát đạt biết những nào, bây giờ xúm nhau vào, thì hầu đến chết đói lấy cả.

Lại cái nghề sang trọng đó nhứt, để kiếm ăn độ nhứt, còn nghề gì hơn làm thầy thông thầy kỳ nữa, nhà nào được một người đi làm việc ở trong tòa nọ sở kia, thôi thì sung sướng hết thế sức! lên xe xuống ngựa, ra trường vào màn, ngày tháng tiêu dao, ăn xài đã sức. Bây giờ hạng đến thầy ký nhiều quá lắm rồi, các công sở không tuyển nào mà thêm dụng bất được. Vì lẽ, đua nhau làm thầy, bỏ ngoài tưởng sướng lắm, nhưng ngờ bề trong, chẳng qua *càng tốt ông càng không tiền, càng tốt bà càng giả nợ* đó thôi. Có người đang làm một tháng là 8, 9 chục đồng, lỡ ra phải vào số đào thải, thôi thì không biết kiếm nghề gì. Cái vạ thất nghiệp lây nó bao hại đến như vậy đó, nghĩ có đáng sợ không?

Mà cái họa đó cũng tại nơi mình mà ra hết. Ở đời thiếu gì việc làm sao không chọn riêng lấy việc khác, hà tất cứ phải đua chen vào những nơi đã dư người dư việc rồi làm chi.

Nói về công nghệ, thì công-nghệ của ta biện nay, kể những đồ cần dùng hằng ngày, còn thiếu sót nhiều lắm, chưa nói đến những công-nghệ lớn lao như là đóng tàu bay tàu lặn, là những môn mình chưa phải cần dùng đến. Nói ngay các đồ ta phải cần dùng thiết thân, đại khái những nghề làm dao cắt, làm nhang, làm kim, làm chỉ, làm giấy, làm bút, v.v. cũng chưa thấy ai để ý tới, cứ đua chen nhau vô mấy nghề người ta đã làm nhiều rồi. Những nghề trên đây chỉ cho là nhỏ mọn mà khinh thường, tuy cái giá-trị nó chỉ đáng một vài đồng xu thôi, mà góp lại thành bạc triệu, lúc nào không biết. Phải chi mình biết tự chế ra mà dùng thì có phải là thiếu nghề làm cho mỗi người đâu.

Còn nói rộng ra nữa, thì cái kho vô tận, chưa nào là chẳng có. Trên rừng thì thiếu gì mỏ vàng, mỏ bạc, mỏ sắt, mỏ than, những cái cây thứ lợi chim, muông cầy, cỏ, (như các vị thuốc để chữa bịnh, cùng các cây gỗ tốt để đóng đồ). Dưới biển thì hiếm gì lợi cá muối. Kia cánh đồng rộng mênh mông, biết mấy trăm muôn mẫu đất còn bỏ hoang, ta có thể khai khẩn ra mà trồng ra được. Nọ những bãi cỏ xanh tốt bát ngát, ta có thể dùng để chăn nuôi súc vật được. Ấy là của trời đành sẵn cho người ta cả đó, sao không lợi dụng kinh doanh đi?

Nói tóm lại, trường kinh-tế mưu-sinh của ta còn rộng rãi lắm, nếu như mỗi người có trí sáng kiến, có tài mạo-hiểm, có sức kinh doanh, thì còn vô số nghề cho mình làm ăn kiếm lợi mình, khỏi phải tranh dành vất vả gì hết.

Tại óc người mình biếng lười, thấy một người làm nghề gì có lợi chút ít, thì cũ ngàn người đổ xô vào, gây nên cái họa thất-nghiệp lây ở giữa xã-hội, thật là một cái hiểm tượng rất lớn, ta nên kíp lấm sao sửa đi!

Tân-văn-Tuyển

Vụ đày tớ giết con gái chủ nhà ở Rachgiá

Số bữa thứ bảy rồi, chúng tôi có đăng tin nói ở Chưn-Bầu làng Lạc-Bình thuộc hạt Rạchgiá, có xảy ra một vụ án-mạng: Đày tớ vô vàng con gái chủ nhà không được, bèn chém chết.

Đứa đày tớ hung ác ấy là Bạch-văn-Dư, nó lén lên tho tội và bảo rằng có gái Lâm-thị-Ba đó lấy nó lâu lắm. Nhưng lương-y khám xét tế thì, chứng nhận rằng kẻ bạc mạng Lâm-thị-Ba là gái trinh...

Vậy thì hung thủ nói láo, chẳng không ở nào khỏi tội rằng được.

Thấy cái tựa trên đây, mấy chủ có Cam-không cuỡ đồ và mấy anh em có xe cá, lấy làm mừng lắm. Ai nấy muốn đánh nhau hỏi thăm:

— Đâu? Chúng nào bà đuổi, để tôi đánh xe và đem cu-li tới.

Bà ở trên núi Tây-ninh xuống ở chưa chà ở đường Amiral Roze 12 năm nay; trong khoảng 12 năm ấy, thiên-hạ công lẽ đã vật biết là bao nhiêu. Nay bà dọn đi, có lẽ đã đọc chỗ mấy chục cám-nhồng và xe cá cũng chưa đủ. Anh em chuyên nghề dọn đồ, thấy có thân chủ như vậy, không phải hàm bề nôn nao sao đặng?

Song anh em đừng trông! Dầu bà bỏ dọn, cũng vẫn có ông-bình thân-trưởng, chẳng cần tới tay chưn khiêng vác của đám xác phàm mất thật chúng mình đâu. Vì lẽ, bà cũng đã dọn đi chỗ khác lâu rồi.

Bà dọn đi đâu? Sao biết?

Ấy là nhờ coi một lời rao đăng trong báo. Độc-giả thử nhớ lại mấy bữa trước tôi nói lời rao là sự bỏ-ích cầu-dùng, có phải là tôi nói đúng không? Đến thăm-thành đời chỗ ở cũng chẳng khỏi đăng lời rao thông-cáo thay!

Đại ý lời rao như vầy:

« Tôi là Bác-sĩ X, ở đường Amiral Roze 14 năm nay, chuyên nghề coi bịnh, ở đoàn xâm. Trải 14 năm, Bà-Đen trên Tây-ninh giáng lâm ở chưa chà, đường « Amiral Roze, tôi vẫn đoàn xâm của Bà. Chư-tôn đã rõ là linh-nghiệm ra sao, bốn phận tôi là người thông tuyệt cầu xâm của Bà, lẽ tôi dẫu giữ rõ ràng, trung hiếp với linh-ý Thánh-mẫu.

« Nay quả kỳ 14 năm, Bà đã giáng-lâm nơi chưa chà phải giảm, nên Bà đã cho người trong phe tin người ở hay trước, từ đây Bà chọn nơi giáng « lâm ở chưa Gasa-Ed, tại đường Cau-quan. Vậy tôi có lời kính rao cho chư « vị thân chủ quyền thức đặng rõ: có « cầu khẩn Thánh-mẫu việc gì, và sắng « hài phụng cúng Thánh-mẫu, thì tại « chưa Cầu-quan, có tôi tôi trực tại đó.

Xem lời rao nầy, tôi tưởng có hai phe độc-giả có hai cái cảm-tưởng ý-kiến khác nhau.

Phe mê tín chắc sao cũng tin rằng Bà đọn nhà đổi chỗ thiệt: Bà ở chưa chà 14 năm rồi, bây giờ đổi xuống chưa Cầu-quan, từ đây ai lễ bái cầu khẩn gì, đều tin theo lời rao mà tới Cầu-quan, chớ không lại chưa chà ở đường Amiral Roze nữa.

Phe kiến-thức thì hiểu ngay rằng ấy là tự người ta đời chỗ ở của Bà đi đó thôi.

Ai là người ta?

Tai ông thầy đoàn xâm của Bà chớ ai!

Hình như ông thầy đoàn xâm đời chỗ đi đâu, thì dẫu bà đi theo lại đó. Độc-giả coi kỹ lời rao rồi suy nghĩ ra thì đã biết.

Thầy đoàn xâm ở đường Amiral Roze 14 năm; hai năm đầu không có ai khá, thầy tính việc đồng lâm cung lợi với chưa chà, bèn rao truyền lên rằng Bà Đen Tây-ninh giáng lâm chưa-chà, để cho thiên-hạ đưa nhau tới cúng bái! Chưa thì thấy lợi bản nhang đèn, thầy thì thêu lợi đoàn xâm quả. Trải 12 năm nay, chưa khá mà thầy có lẽ cũng khá, chỉ có thiên hạ là vô tâm, ai nói Bà giáng đâu thì họ tới lạy đó.

Bây giờ, một là thầy đọc nhà về Cầu quan, hai là không chừng có chuyện chi xích mích với chưa, mấy chủ chả không cho thầy mượn đồng xâm chưa nữa, thầy tức mình và nghĩ: « Giỏi đa! Vậy thì Bà cũng đọn đi cho coi! » Do đó mới có lời rao đời chỗ như trên kia, chớ cái kỳ-hạn Bà giáng lâm chưa-chà 12 năm đã mãn, sao vậy? Bà cho người nào trong phe tin người hay sự đời đi Cầu quan; cho hay cách nào và cho ai hay?

Tôi e mặt vô năm nữa, nếu thầy đoàn xâm ở Cầu-quan không khá, phải đời đi chỗn nào khác, thì Bà cũng phải đời theo cho coi!

Phù-Vân

Chuyện thị-phi

Lịnh Bà-Đen dọn nhà ở đường Amiral Roze đi chỗ khác

Ba xuân và tấc cỏ..

MẸ CHẾT THEO CON TẠI DINH QUAN PHỦ

Thành-Hóa. — Bà B. người làng Hồng-Đỗ, phủ Đông sơn-hiện hoi, chỉ được có một mụn con trai. Chẳng may cậu nhỏ đi tầm sông bị chết đuối. Được tin, bà lên tỉnh quan Phủ.

Đâu trước công mồn khóc lóc, kêu gào rất thảm thiết, rồi nhỉ lên mà chết ngay ở đó.

Tội nghiệp!...

Ông Herriot và ông Mac Donald đi Hoa-thạnh-Đốn

Bữa thứ hai rồi, vô khoản một giờ 40 phút. Ông Herriot xuống tàu *le de France* mà đi qua Hoa thạnh-Đốn.

M. Herriot

Trước khi ra đi, ban Hội-đồng thành phố Le Havre đến tiếp ngài trọng thể, ngài đi xe hơi vòng qua đường, dân sự vỗ tay hoan-nghênh tức lắm. Khi xuống tàu dự tiệc thì có bức tạo của Tổng-thống Lebrun gởi tới hồi nào, để lên đưa ngài.

Cũng ngày thứ hai nầy, ông Mac Donald ở kêu Southampton, đáp tàu đi rồi. Khi ấy, có đại-biểu báo giới ích phòng-vấn, ông Mac Donald tuyên bố rằng thế nào cũng cần lo cho hòa-nghị kinh-tế thế-giới nhóm ở Londres.

Về vụ làm giấy bạc giả

Lại bắt thêm được một cái máy nữa

Vụ làm giấy bạc giả ở Hòa-Bình, mà sở mật thám Hanoi bắt được cả hai cái máy và đồ đạc làm bạc, hôm trước báo nầy đã có nói rồi.

Hiện nay sở người bắt trong ổ nầy tất cả có bảy người là: Trần-ngọc-Toàn, Đinh Bưởi, Đỗ-đức-Tập tức Ấu-thành, Nguyễn-văn-Giếp tức Dụ-kỷ, Nguyễn-văn-Bền và vợ Trần ngọc Nhẫn.

Những người nầy vẫn bị giam ở Hà-bình nay mai sẽ bị giải về Hanoi để giao quan hỏi thẩm xét hỏi.

Như chúng tôi đã nói, vụ việc nầy sở Mật thám vẫn điều tra. Ông Mai-Tâm sau khi ở Hòa bình về vẫn hết sức dò la thêm về việc nầy.

Sau hai hôm canh gác tại phố Nam-ngư thì sáng hôm sau ông Mai-Tâm đã cùng với mấy người lính Mật-thám đến nhà số 25 phố ấy và bắt được thêm một cái máy làm theo kiểu tối tân. Máy nầy dùng để việc đúc bạc giả, nhưng lại có một công dụng khác không như hai cái máy đã bắt được ở Hòa-bình ngày nọ.

Hiện cái máy nầy đã đem về sở mật thám. Máy nầy toàn sắt hình giáng thấp. Người chủ nhà số 25 ngõ Nam Ngư là Thị-Kỷ và một người đàn bà nữa là Thị-Chưởng ở số 13 phố Nguyễn-Trãi đều bị đòi ra sở Mật-thám hỏi về việc nầy. Thị-kỷ khai là cái máy bắt được đó do Thị Chưởng gởi. Còn Thị Chưởng là chủ một hiệu cho mướn xe hơi. Hiện sở Mật-thám còn điều tra xem thị-Kỷ và Thị-Chưởng có liên lạc với bọn Đinh-Bưởi và Ấu Thành chăng.

Trong vụ làm bạc giả nầy, còn nhiều điều bí mật rồi chúng tôi sẽ đăng sau.

Đảng xã-hội Pháp nhóm hội-nghị, có đại-biểu quốc-tế dự vào

Chúng tôi đã nhiều lần nói rằng đảng xã-hội bên Pháp có chuyện bất hòa nhau; các đảng-viên quốc-tế lại trách phe xã-hội Pháp 5 Nghị-viện sao có hồ chủ-nghĩa đảng đi.

Vừa rồi, đảng nhóm hội-nghị quốc tế ở Avigron, để tranh luận về chủ-nghĩa, chớ không nói riêng về cá-nhơn.

Nhơn cuộc tranh luận nầy, ông Déat là nghị-viên thứ dân ở Paris, và thay mặt cho phe xã-hội ở Nghị-viện, có cắt nghĩa về cử-chỉ của phe nầy. Ông Déat nói việc làm 5 Nghị viện đúng theo chủ-nghĩa của đảng, ông lại nhắc qua công việc đã thương-thuyết với ông Daladier rồi nữa.

Cuộc tranh-luận kịch-liệt lắm, các đại-biểu quốc-tế và đảng-viên ở Pháp cãi nhau về chủ-nghĩa dữ quá.

Vụ án kỷ-sư Hồng-mao đã xử bên Nga

Tòa án đặc-biệt của Nga đã đem mấy vị kỹ-sư Hồng-mao ra xử.

Bị-cáo Monkhouse có hối hàn ủy-viên chuyên môn của Nga 10 khoản, nhưng hàn ủy-viên nầy chỉ nhận trả lời cho 8 khoản thôi. Vì hai khoản sau, tôn nói thuộc về công-ty Vickers, mà công-ty nầy không phải là bị-cáo.

Sở thông tin Reuter báo rằng khi đem ra xử, Allan Monkhouse kêu nài, nói bị hỏi tới 18 giờ nên mỏi mệt, rồi bị ép phải ký tên vào tờ khai. Đến Thornton công vụ, và rồi lời khai viết bằng chữ Nga, và bị hỏi tới 12 lần.

Sau lại, viên kỹ-sư chánh ở nhà máy điện Moscou là Soukhorotchkine nói Thornton đưa cho mình 2.500 đồng, dặn phải phá máy móc.

Những vị kỹ-sư Hồng-mao chắc không nhẹ tội đâu, vì tòa án Nga buồn gắt lắm.

Tin hay không đáng tin?

Một cái ghế ba chưn bắt kẻ trộm đồ

Vừa rồi đây, M. Nghĩa-lâm là thông tin của bổn-báo ở hạt Gocông có gởi tới một cái tin lạ lắm. Bổn-báo xin đăng lên, để tỏ các nhà khảo-linh học của mình có thể nào.

Nguyên đêm 12 Avril rồi, ở xóm Chú làng Bình-Ân (Gocong), nhà hiện Sích mất trộm quần áo. Bị mất trộm, cả nhà đều ngủ-ức, vì không có dấu ăn trộm vô nhà, vì lẽ không ai hề nhà đi đâu cả, ai lọt vô đây?

Có người ở lối xóm bảy đi mượn ghế ba chưn của thầy Nguyễn-văn-Chiu, về xây thử. Gốc nầy cao chừng 7 tấc tây, mặt ghế hình ba góc. Đem về thấp nhang vái lạy một hồi, đoạn biểu vài đứa nhỏ mỗi đứa để lên 1 ngón tay, cái ghế khi không lại lúc lắc. Người ta xâm-xi cái ghế lần rồi đó. Đoạn hỏi: *nếu như biết kẻ vào ăn cắp đồ, thì ngã bỏ mình kẻ đó.*

Người ta ba lại trên 100 mạng, thì mà cái ghế cứ lúc-lắc hoài, rồi nhè ngã vô mình có đâu trong nhà. Có dấu tái mặt. Cũng kỳ, cái ghế mà biết nghe lời sai khiến, rồi sao không ngã vào mình ai, là nhè cô đâu mà ngã?

Cái ghế nầy đã nhiều lần khảo-nghiệm rồi, cũng lạ. Mà nếu như kẻ gian có đó mà nói lời làm gì, thì không có thì mới sao.

Tình-hình lúa gạo trên hoàn-cầu

Xét mình là một xứ sản-xuất lúa gạo, mình cũng nên rõ qua tình hình lúa gạo ở hoàn cầu là thế nào.

Bài đầu nói về tình hình lúa gạo ở miền-điện.

Do theo việc nhứt định lần thứ nhứt, thì ra diện-tích để trồng lúa ở xứ Miến-điện năm nay tới 5 triệu 35 ngàn mẫu. Như thế là hơn năm 1931 32 tới 0,1 °/. rồi đó. Còn do theo số tính lần chót hết, thì diện-tích để trồng lúa không có hơi nhiều hơn tháng Octobre rồi, độ lối 5 triệu 100 ngàn mẫu.

Năm rồi, nếu so sánh với số của năm 1930-31 thì diện-tích mất đi tới 3,9 °/. vì năm 1930-31, diện tích tới 5 triệu 270 ngàn mẫu, là số quán quân của nước Miến. Mà từ hai chục năm nay, có năm rồi là sụt nhiều như vậy mà thôi.

Hồi đầu năm, độ vào mùa gieo giống, thì giá lúa lên cao hơn năm rồi cũng trong thời-kỳ đó. Nhưng bây giờ giá lại thấp quá, vì giá cao hồi đầu năm là do sự mua lúa mua lợi của bọn kia mà thôi.

Mùa tới đây, tính ra sẽ lúa dư để xuất-cảng tới 31 triệu 579 ngàn tấn. Đó là lúa đã xay ra gạo rồi. Như vậy thì hơn mùa rồi, vì mùa năm rồi chỉ dư có 26 triệu 549 ngàn tấn thôi. Mùa năm nay sở dĩ hơn mùa năm rồi là nhờ mưa thuận gió êm vậy.

Trong năm, gió mùa vừa thuận, bắt đầu ngày 28 Mai là gió mùa tưới khắp xứ rồi. Ở miền Miến Hạ gió mùa bởi tháng năm thổi yếu, làm cho cây lúa phải trễ, nhưng bởi tháng bảy thì gió mùa thổi mạnh quá, rồi lại ngưng từ mùng 10 cho tới 28 tháng tám, như vậy là trọn tháng tám gió mùa không thổi đủ sức cho lúa sốn so. Vào cuối tháng chín, gió thổi nhiều lắm, rồi qua tháng mười trót 15 ngày đầu thì mưa xuống dồi-dào khắp xứ.

Còn ở Nam-kỳ và Cao-miên, là hai xứ xuất-cảng lúa gạo nhiều nhứt ở Đông-dương, tháng tám lại bạo, làm ruộng khô queo cấy không được và lúa cấy rồi cũng hư hao nhiều lắm. Miền Cao-miên có nhiều nơi gieo giống rồi bị hạn mà hư nên phải gieo lại nữa. Bắt đầu tháng chín, trời mưa xuống đầu đủ, lúa cấy rồi được sống sót lắm.

Hồi tháng chín, lúc ở Nam-kỳ cấy lúa lại lần thứ nhì, công việc cũng được hoàn toàn, không có gì trở ngại cả. Như miệt Mytho, Sadec, Vĩnlong, lúa cấy lại sốn so lắm. Ở Nam-kỳ, tình hình hồi cuối tháng chín đó chịu lắm; duy ở các miền tây, các tỉnh trung-ương cấy lúa trễ. Vì miệt đó thiếu nước hoặc bị nước mặn tràn vô ruộng, nên cấy không được; cũng như có nhiều nơi ở Rạchgiá nước phèn nhiều quá nên lúa hư hao hộn.

Hai xứ Nam-kỳ và Cao-miên, do theo tình-hình chung, thì sự thiệt hại không có gì đáng kể. Ngoài là sản bọ, như bù rầy phá tác công không bao nhiêu, vì hồi tháng chín trời mưa nhiều, nên bù rầy không hại lây nhiều chỗ được. Coi ở Nam-kỳ bị chuột phá hại nhiều, vì chưn nước thấp.

Còn ở Bắc-kỳ diện tích và số lúa sẵn ra trong mùa tháng năm không thay đổi bao nhiêu. Ở các nơi không có đã thủy nhập điền, thì lúa bị nắng cháy hư hỏng; còn ở các nơi có kinh dẫn nước vào thì huê lợi khá, nghĩa là không sút hơn mùa năm rồi. Tuy vậy chớ lấy số trung bình trong 5 năm, thì mùa năm nay sụt tới 18 °/.. Mà thường thường lúa bị hư nhiều là tự mùa gặt lại hỉ trời mưa quá.

Miền trung-kỳ, diện tích trồng lúa 6 tháng đầu lên được 12 °/., còn huê lợi nhiều hơn mùa rồi tới 41 °/.. Nhưng cũng còn ít, nếu đem so sánh với số trong 5 năm rồi, tính số trung bình thì sút hết 10 °/. về diện tích và 16 °/. về số lúa sản.

Đầu tháng tám thì các ruộng ở Ở Bắc-kỳ và miền Bắc Trung-kỳ bị hạn, cũng phải dẫn thủy vào; miệt ruộng ở Thanh-hóa bị hạn nên mùa màng hư hao nhiều. Trong tháng mười, phải cấy lúa lại ở các ruộng bưn, nhưng lại trễ nải, vì nước nhiều, cần phải khai thác ra cấy lúa lại hồi tháng mười, là vì có nhiều ruộng hồi tháng tám tháng chín bị lụt nên lúa hư. Qua hồi tháng chín đó, mưa hung quá, làm cho lúa ở ruộng bưn không nổ được.

Ở xứ Trung-kỳ, mùa cấy tháng mười là lớn hơn hết; nhưng số ruộng đã có gieo mạ rồi để cấy mùa tháng mười đó, diện-tích vẫn như năm rồi. Tình

(Coi qua trương sau)

Quân Nhựt tới cận Bắc-kinh

Tổng-tư-Vấn đi Hoa-thạnh-Đốn

Tổng-thống Roosevelt tỉnh nhóm hội-nghị ở Hoa-thạnh-Đốn, có tới bốn mươi nước dự vào.

Chánh-phủ Nam-kinh phái Tổng trưởng Tài-chánh là Tống-tử-Vân qua đó dự hội. Tổng đã nhận rồi và sẽ đáp tàu *President Jefferson* sang Hoa-thạnh-Đốn.

Cô-động tây chay Nhựt

Tổng đi Hoa-thạnh-Đốn, người ra các vấn-đề quốc-tế khác cần phải bàn bạc, còn lo về vấn-đề hạ Nhựt nữa đây.

Các yếu-nhơn ở chánh-giới Tàu tuyên-bố rằng nhơn cuộc hội nghị ở Hoa-thạnh-Đốn đây, Tàu sẽ vận-động sao các nước tế nhau tuyệt giao với Nhựt và đường kinh-tế, Bộ ngoại-giao của Tàu đã giao cho Tổng một tập hồ sơ về vụ Nhựt Hoa xung-đột, để qua có bàu cái.

Tàu sẽ mượn hội-nghị Hoa-thạnh-Đốn làm hội-nghị Genève thứ hai đó.

Cứ việc chống-cự với Nhựt

Uông-tinh-Vệ là Tổng-trưởng Tài-chánh có tuyên-bố rằng:

1° Hiện giờ Tàu và Nhựt không thể nào thương-thuyết trực-tiếp với nhau được, vì Nhựt không chịu nhà Mãn-châu và không chịu bỏ chánh-sách xâm-lược của họ.

2° Bây giờ cần phải chống với Nhựt và kêu các nước văn-minh đứng qua phía Tàu;

3° Tàu không tuyên-bố đình-chiến với Nhựt, vì làm vậy là phải thua và mất luôn đất đai.

Quân Nhựt chiếm một ải gần Vạn-lý trường-thành

Quân Nhựt và quân Tàu lại đánh nhau dữ dội gần Vạn-lý trường-thành.

Rốt cuộc quân Nhựt đánh lui quân Tàu qua phía bên kia sông Luan, và chiếm lấy một ải ở mé Nam Vạn-lý trường-thành. Thế là quân Nhựt kéo tới cách Bắc-kinh không còn bao xa nữa.

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Quán Ven Đường (microfilm Thư Viện Đại học Cornell). Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng.

Sự giả mạo tránh đường khỏi vòng

Bổn dược-phòng rất dày công chế ra thứ thuốc cam tích tăng cho trẻ con và có cầu chứng tại tòa Saigon.

Gần đây có nhiều người bày ra một thứ cam tích tăng cũng giống y như của bổn-đường bán mà thủ lợi, ấy là một sự thiệt hại cho sanh mạng và hư danh giá của bổn-đường. Đã bắt đặng một người già mạo thứ thuốc ấy và Tòa Saigon đã xử một cách rất nặng nề, mới đây lại bắt đặng hiệu Tùng-thọ-đường ở Đức-hòa cũng chuyên một nghề làm thuốc cam-tích giả mà thủ lợi, Tòa Saigon mới vừa phạt nữa và đã xử hết 6 tháng tù, vì bởi thường vì sự thiệt hại cho bổn-đường rất nặng nề. Ấy vậy sự gian giả không thể nào tránh khỏi vòng pháp luật đặng. Từ đây về sau nếu ai còn giả mạo thuốc của bổn-đường, dầu thế nào bổn-đường cũng kiện cho đến cùng chớ không tha, và xin mấy ông làm thuốc giả mạo nên ăn năn lấy. Nhơn diệp ấy bổn dược-phòng có lời bố dược-phòng có lời bố cáo cho lục-châu hay rằng nếu có mua thuộc cam tích tăng của bổn đường phải coi cho kỹ hiệu đơn bươm bướm và có một cái hình nơi góc tay trái mới là thứ thiệt. — Tiệm chánh : **Đại-Quang Dược-phòng, 27 đường Tổng-đốc-Phương, Chợ lớn** — Đại-lý : **40, rue Viénot, Saigon**

Chi nhánh : **47, Phố hàng đường, Hanoi**, và mấy tiệm thuốc bắc đều có bán.

BÀY CHIẾN MỚI HÀNG VỀ
NHỮNG MÓN BÁN LẺ — XIN MỜI QUÍ
KHÁCH ĐẾN SẼ BIẾT

« AU JAPON »

66, rue Viénot, Chợ-mới — Saigon. Tél. 666

HÃNG BUÔN CỦA NHÀ

DAINAN, KOOSI

NHẬP CẢNG — XUẤT CẢNG

BÁN SỈ — BÁN LẺ

BÁN GIÁ THỨ GẠCH RỒNG BẰNG KIỂU GIÁ RẺ

Moderne Laboratoire

DE PROTHÈSE DENTAIRE

LAM - QUANG - SI

DENTISTE : Phòng trồng răng chuyên môn 20 năm. Sớm mai từ 7 h. tới 12 h.— Chiều từ 2 h. tới 9 h.

72, Vannier Chợ-Cũ — Saigon

DR. TRẦN-TẤN-PHÁT

Ancien externe des Hôpitaux de Paris

Ancien assistant des dispensaires anti-blennorragiques de la L. P. S. à Paris

Médecin attaché à l'Institut Prophylactique de Saigon

Chuyên trị các chứng bịnh phong tình nhứt là đường tiểu tiện và các chứng bịnh của đờn bà.

Giờ coi mạch : *Sớm mai từ 10 tới 12 giờ*
Chiều từ 2 tới 6 giờ

PHÒNG KHÁN BỊNH :
86 12 đường Colombert (góc đường Mac-Mahon và Norodom)

Thằng nhỏ ba tuổi, mạnh mẽ lạ thường

Em nhà Lê-văn-Phát, năm nay được ba tuổi mập mạp mạnh mẽ lắm. Hồi nó mới hai tuổi, ai cũng tưởng nó phải chết non, cha mẹ nó hết sức bươn, vì nó có gốc hang, hay nóng lạnh, đổ mồ hôi trảng, lừ đừ buồn bã lắm; một tháng đau không biết mấy lần, hễ ăn đồ trứng, thì chứng bạng tái lại. Bịnh nó làm khổ cho cha mẹ nó vô cùng. May nhờ có người đưa chỉ cho cha nó mua có ba gói thuốc CHỈ LINH-TÂN, cho nó uống đến nay tuyệt gốc hang, hết nóng lạnh. Hết bịnh, nó lại mập mạp, mạnh mẽ lạ thường, Thuốc CHỈ-LINH TÂN nầy, gia truyền hơn mấy đời người, cứu được không biết bao trẻ con mang bịnh. Nhà bào chế chỉ nhớ một món thuốc nầy, làm nên sự nghiệp. Tôi vì được nghe nhiều người tăng khen là thần dược, nên nài nỉ xin làm đại-lý độc-quyền phổ thông thuốc nầy khắp cả Đông-Pháp, hầu cứu bịnh trẻ con. Thuốc đáng công hiến cho đời, chớ không dám xảo ngôn thế lợi, đúng rồi, mới rõ lời nói tế đáng với sự thật Có bán nơi các gare xe điện và Bintdây tới Thudaumot, ở ngoài muốn mua xin đo nơi Madame Nguyễn-thị Kính chợ mới SAIGON (giá mỗi gói 0$12).

Nhà của Tôi là người về hàng tư ở kỳ đua xe máy JOB, ở Cấp Xuân-Lộc — Saigon đã chạy đua bằng xe máy hiệu AUTO HALL.

Mới ra chạy đua có lần đầu, mà xe máy hiệu AUTO-HALL ấy nó đã đánh là thứ xe máy rất bền và rất rẻ tiền.

Giá mỗi bánh trọn vẹn có 40$

Hãng ETABLISSEMENTS BAINIER INDOCHINE AUTO-HALL-SAIGON

Có xe máy chạy đua hiện đương cung cấp tại hãng Bainier, phố đường Charner.

AI MUỐN ???

Bầu, Bán, Cầm, Thế, Đất, Nhà, Ruộng tại châu-thành Saigon ?

Tay Bạc có phải tốt thế chân (ou hypothèque) ?

Ai có việc chi hỏi rồi, xin viết thơ hỏi thăm : M. Trần-mạnh-Nhẫn, "Bonis Centrale de Commerce, 47, Rue Vassoigne Tân-định Saigon thì được vừa lòng.

PHƯƠNG PHÁP MỚI
Dùng đèn điện, mà khỏi trả tiền hơi

Xin chỉ ý bài dưới đây thì rõ

Tiệm Banar, tiệm Thuốc Bắc tiệm tạp hóa, tiệm Café, tiệm hớt tóc, vân vân. Muốn dùng đèn điện, mà khỏi trả tiền hơi, xin hãy làm như vầy : Mua thuốc hoa (Pâo-Đửu) giá rẻ, mỗi gói 0.$10 với một gói thuốc nổ hiệu (Nhành Mai) giá rẻ 0$15 và một hộp thuốc dán hiệu (Con-Rồng) thứ nhỏ, giá 0$12, thứ lớn giá 0$20. Mua ba món thuốc nầy về bán lại, mỗi tháng lời ít lắm là 5.$00 Lấy tiền đó trả tiền đèn còn dư là khác. Như tiệm cô Nguyễn-thị Kỉnh mỗi tháng được huê-hồng hơn 50$ Ai không tin dẫn hỏi cô Nguyễn sẽ rõ. Thuốc nầy được đồng bào hoan nghênh lắm. Biết kỳ tiệm gì, hễ treo bản thì có người đến mua liền vì thuốc được nổi danh đã lâu rồi. Diệp rất tốt và có lợi nhiều các nhà buôn nên dùng bề qua rất nồng. Hoa hồng rất nhiều, xin do nơi Nguyễn-văn Phố boîte postale N° 65 Saigon.

Ai muốn học đờn hiểm một mình

Xin hãy mua một cuốn đờn đờn hiểm nơi tiệm cô Nguyễn-thị Kỉnh, học một mình rất dễ, giá 0$17.

Phát minh được thứ máy lạ

Mỗi phát minh được một cái máy vô hước rất hay, mỗi giờ có được một chừng thuốc viên nhỏ bằng hột tiêu. Giá bán 20$ xin đo nơi Nguyễn-văn-Phố Boîte postale N° 65 Saigon

PHẤN và BISCUITS
Minh - Nguyệt

Phấn nước phấn hộp của cô Nguyễn thị-Nguyệt mới ra đời, chào quí bà quí cô nên mua mà dùng, vì phấn làm rất hạp thời tuyệt vời mình.

Biscuits Minh-Nguyệt 2 thứ : bánh ngọt và bánh chay. Ở ra quí bà quí cô nên viết thơ mua đăng thì cho biết thị nghề của phụ-nữ Việt-Nam. Gởi cách lính-hóa giao-ngân. Mua nhiều có hoả hồng 20/.

Phấn : 1 ve giá	0$70
1 hộp giá	0.70
2 ve lớn giá	1.50
Biscuits 1 hộp lớn	0.80
1 hộp nhỏ	0.50

Madame Nguyễn-thị-Nguyệt
Đại lý Amiral Bazar — Saigon

Tin trong nước

Saigon

Đêm hát đặc biệt nhiều trò hay-vui lắm-thích lắm

Muốn đền đáp ơn công chúng và các nhà mỹ - nghệ, mỹ thuật đã sẵn lòng nhiệt thành giúp cho Hội chợ đêm Pháp - Việt đăng rỡ ràng, nên chúng tôi đã định mỡ một cuộc hát đặc - biệt nhằm ngày thứ năm 20 Avril tới đây tại rạp hát Tây Saigon. Trước hết sẽ diễn một bổn tuồng mới rất đặc-sắc do những tài tử sành nghề Cải-lương đã có thinh sắc. Bạn hát nầy do ông Trần-văn-Khả quản đốc và lâu nay đã được công chúng hoang nghinh. Hát xong thì đến phát thưởng cho những nhà mỹ nghệ ; mỹ thuật và I Cô được chấm sắc đẹp vân vân. Thật là một cơ hội sum vầy giai nhơn tài tử hiếm có, xin cô bác anh em chị em chớ bỏ qua rất uổng.

Ban Trị-sự Hội chợ đêm
Kính cáo

Nạn xe điện và xe hơi hai người bị thương

Chiều ngày 14 Avril, lối 4 giờ tại hãng bán khí cụ nhà nông sit bên hãng Charner đường Bonard, có một cái xe hơi chạy ra. Lúc xe chạy ra đường thì gặp nhằm xe điện trên Phú Nhuận chạy xuống. Xe hơi trong hãng chạy ra cũng có hơi mau mà xe điện cũng không chạy chậm, nên khi hai bên thấy nhau đều có thắng nhưng không kịp. Cái xe điện đông vào hông xe hơi một cái rất mạch làm xe hơi lôn trọc, nằm xui theo chiều xe điện.

Kiến xe hơi bể, văng trung nhằm tráng người thợ may tên Hòa mầu ra đầm đề, còn người thợ Tâm ngồi bên cũng bất tỉnh, như người không còn hồn vía nữa.

Liền khi ấy người chủ hãng bán khí cụ nhà nông ấy đem ra một cái xe hơi khác chở hai người bị bịnh đi nhà thương cứu chữa, rồi có bót đến làm biên bản.

Một đám giặc giữa bọn chả gât-dan

Sớm mai ngày 15 Avril, lối 8 giờ, tại bờ sông le Myre de Vilers, gần cửa hãng Messageries Fluviales, có lối 12 tên chả gât-dan đánh lộn nhau, như mở đám giặc nhỏ. Không cần nói rõ, hẳn đọc giả cũng đoán biết là bọn nó đánh lộn với nhau xem sướng mắt lắm. Đứa nào cầng có một cái cây to, biệt sắt hai đầu, đánh nhau lớp bớp.

May là liền khi đó, linh tuần cảnh chạy đến can ra kịp, mà cũng đã có nhiều đứa bị thương máu vấy đầy mình.

Những đứa bị thương thì linh cho chở đi nhà thương, còn những đứa không bị bịnh thì đều bị bắt đem về bót.

Nghe nói sở dĩ có chuyện đó mâu đây là vì chúng nó cãi nhau về sự tiền bạc, làm việc gì đó có lợi lộc mà chia nhau không công bằng.

Ban tổ chức hội chợ đêm Pháp-Việt Thương-mại có mấy lời bố-cáo sau nầy

Một bức vô lố lăng vừa đăng trên tờ Zân-Báo thì mới bức thơ hỏi của mấy ngàn người viếng Nhược thủy-Kiều trong mấy hôm hội chợ liên tiếp đăng theo trong báo Trung-Lập và Công-Luận. Vì một ý gì mà có bức vô lố lăng kủ, chúng tôi thật không hiểu. Chúng tôi chỉ hiểu một điều là con mắt của Zân-Báo nó khác hẳng với con mắt của tất cả báo Tây Nam Tàu ở xứ nầy. Kết quả của hội chợ, ai ai cũng cho là cực kỳ mĩ mãng. Còn cầu lên Bồng-lai tiên Nhược-thủy-Kiều chúng tôi khỏi cần giới thiệu hay là trau tria chi nữa. Ai là người có đi xem hội chợ đều nhận nhận rằng Nhược thủy Kiều là mộ: cuộc kiến trúc rất đồ sộ, ửng vàng chắc chắn trụ tọi trung ương, đã làm cho vui mắt khách lại còn thêm vẻ oai nghiêm cho hội chợ. Còn người chưa thấy Nhược thủy Kiều nghe các bạo Tây Nam Tàu nó nức khen tài, đều phải ấm ức, muốn sao cho đi coi được cầu tiên mới là thỏa. Cuộc kiến trúc thực hành như nầy, mà lo Zân-Báo lại vẽ thêm kia, gọi là một quang cảnh trong hội chợ, thôi thì toàn cầu quốc dân thẩm hiểu lấy là đủ.

Với bức vẽ lố lăng kia mấy lời bố cáo hôm nay ban tổ chức hội chợ chưng tôi tưởng đã trôn là phép với qui khách đã viếng Nhược thủy kiều. Còn về danh dự riêng thì chúng tôi nầy phần lại cho M. Phan Thanh kinh lý, một người trong ban Nhược hội, mà lại là Hội-trưởng văn anh em Cựu-Sinh - Viên trường mấy Saigon (Âu-châu Cổ-hữu liên hữu hội) Hội nầy đứng a lập Nhược thủy kiều giúp vui cho hội và bày bố tài kiến trúc đồ sộ của mình ra cho quốc dân được biết.

Nay lời bố cáo
Ký tên Ban tổ chức hội chợ
Đông Pháp Việt
Thương Mãi năm 1933

Lục-Tỉnh

GIADINH

Xe hơi cán chết một đứa nhỏ

Hồi 10 giờ sớm mai ngày 14 Avril vừa rồi, tại đầu cầu hầm ở dưới chợ Goupp có một cái xe hơi cán chết một đứa nhỏ lối 10 tuổi.

Cái xe hơi đó là một cái xe hơi nhà, vì chạy quá mau, nên khi thấy sự không lành đưa đến thì thắng lại không kịp, phải tông đứa nhỏ văng xuống mà ra chết liền hồi đó còn xe hơi cũng nằm bên lề đường.

Có bót Gia-định hay tin có làm biên bản. Chưa biết lối nhà nó ai, đợi an kết của cô mới biết thác.

BACLIEU

Cừ ban trưởng Triều-châu

Ban trưởng Ngô-Ô vừa bịnh hoạn, nên đã xin nghỉ và có lịnh quan Thống - đốc Namkỳ chuẩn phê rồi.

Bữa 24 Avril 1933, tại tòa bố Bacliêu sẽ mở cuộc công cử ông bạn mới. Đó coi kỳ nầy có tranh giành kịch liệt như kỳ trước đây chăng ?

Đà giải Ba Tạo đi rồi

Sớm mai bữa 12 Avril 1933, cô linh bề trên dạy giải vợ chồng có ba Tạo về Saigon, chờ tòa phúc án phát lợt.

Cô lẽ chư độc giả còn nhớ vụ cờ bạc tại nhà cô ba Tạo bị bắt hồm tháng rồi Tòa Bacliêu xử Ba Tạo 4 tháng tù. Tăng-Minh-Kế kêu là Ba Xù, chồng của Ba Tạo 6 tháng và mỗi người 3000 quan tiền na.

Vì bút phục án ấy nên vợ chồng ba Tạo đồng lòng chống án.

Chớ coi tòa phúc án Saigon xử sao bổn báo sẽ thông tin cho quí độc giả biết.

Ngỏ sát

Trưa hôm qua (11 Avril 1933) quận Giarai, có đánh điện tín lên cho quan chánh tòa Bacliêu hay rằng tên bếp Sang đã tên linh Khuol trọng bịnh lắm.

Liền đi đó, lập tức chở bịnh nhơn lên tại nhà thương Bacliêu hầu cứu chữa. Quan thầy hết sức làm phận sự nhưng vô hiệu quả. Vừa đúng ngọ thì tên linh Khuol đã trút linh hồn.

Còn đứa sát nhơn đã bị tống giam chờ ngày đi Canthơ lãnh án.

Chiêu Hồn

Trung-kỳ

HUE

Lại một bức thơ dâng lên ức Bảo-Đại

Bức thơ nầy của ông Bùi-xuân Hiệp, một người bình dân xã Tri lai, huyện Vũ tiên, tỉnh Thái-bình, Bắc - kỳ Trong thơ, đại cương nói về ba vấn đề: giáo dục kinh tế và chánh trị; mỗi vấn đề có các mục phụ theo : nhự giáo dục thì thu ruộng tế tự các làng làm học điền, mở thêm trường, chọn thầy giỏi, thi hành cách cưỡng bách giáo dục và công dân giáo dục ; kinh tế thì cấm sự phù phí, đánh thuế xa xỉ; chánh trị thì xin đặt trường học chánh trị, đặt ban thanh tra giám đốc quan trường... ....

Bức thơ khá dài, có chỗ nhiễm tạp, song lấy từ cách một người dân lưu tâm đến việc quốc gia xã hội, ra công sưu tập, suy nghĩ mà thảo thành một bức thơ có thống hệ có lớn chặt, so với bản sách « Nhật tân lược thảo» của quan huyện Hà... an Nguyễn-xuân Đình, thì bức thơ nầy có giá trị xấp mấy.

Vậy mới biết trí thức không có giai cấp, không phải hạng dân là toàn người ngu dốt đâu. « Xem người không nên xem ngoài da » thật là một câu nói lịch duyệt vậy.

T.D.

Giá báo
ĐUỐC-NHÀ-NAM
bán lẻ mỗi số 6 xu

Một tháng	1 $ 50
Ba tháng	3 50
Sáu tháng	7 00
Một năm	13 00

Thuốc trẻ bịnh con nít

Một sự cần thiết cho những người muốn biết thuốc hay cho con nít để nơi bên tay. «PHÒNG GIÁ VIỆN» chế ra thuốc «PHÒNG GIÁ VIỆN» chế chữ thì vô một thứ thuốc nó công hiệu lắm hay vô chứng bịnh con nít hay nóng, nước da xanh vàng, ăn uống không tiêu không bổ nóng đêm ngày con nít ốm yếu lo, nổi gân xanh, bụng, sên hi in bọt bẻo cho thấy tiêu trừ mau lẹ mỗi nhà nên có thuốc hay cho con nít dùng rồi thấy gần cết mạnh mẽ, ăn chơi mau lên mập mạp, ngày sau chẳng còn sợ lo bịnh hoạn. Thật là thứ thuốc hạp với trẻ con, giá mỗi hộp 0$10 Người chưa dùng thuốc bổ đâu hãy là «HIỆU PHỤNG DỤC LÂN ĐƯỜNG» thì chưa biết cái lợi lại làm sao ! Vậy hãy mua thử 4-5 hộp thì chắc thấy cái bịnh của phụ nữ đã hạp chứng bịnh với thuốc nầy là chẳng sai, vậy người có đông trẻ nên đến công nhận. Giá mỗi hộp 1$00.

Pharmacie PHÒNG-GIÁ VIỆN
84 Rue Marché Paris CHOLON
và có đại lý tại tỉnh
Nguyễn thị Kính
(Saigon) Tiếp Đông Pháp tiệm

Quảng-đức-Lê Dược Phòng

68 rue de Canton Cholon

THANH-HUYẾT-THÁNH DƯỢC

Huyết mạch của con người không được thanh-khiết thì trăm bịnh trùng sanh, nay đau thế nầy, mai bịnh thế khác. Ai làm phải cái cảnh bất hạnh nầy thì đối với nhơn sanh còn gì hi-vọng.

Bổn dược phòng thể chung giữ lòng cứu thế, chẳng nề khó nhọc lẫn hao, tâm tâm nghiên cứu chế ra vị thuốc : «Thanh-huyết Thánh-dược» nầy điều trị trăm bịnh về huyết độc, hễ uống vào thì thấy thấu hiệu liền, uống luôn vài lần thì bịnh dứt tuyệt. Nhiều vị đã dùng rồi đều lấy làm vui lòng và có gởi thư đến bổn dược phòng khen tặng.

Thuốc « THANH HUYẾT THÁNH DƯỢC » chữ tri những bịnh nhơn lâu la thứ hay đau ngứa Thân thể nhơn mình có bịnh hoa liễu. Mình mẩy lở lói, thể chốc ghẻ chốm ghẻ ngứa ghê phòng lây chung sung vân... vân vân.

LE-VAN-VINH

Diplômé de l'Ecole Nationale d'Horlogerie de

Besançon

76 A Rue d'Espagne—Saigon (Angle Catinat-Espagne)

BÁN và SỬA các thứ đồng hồ nhỏ lớn. Cũng lãnh sửa các máy nhỏ như là : Compteur kilométrique — máy hát — máy chụp hình — máy đánh chữ vân, vân ..

Có bán đồng-hồ rẻ cho tiện kẻ mua dùng (từ 3$ chí 0$ thì xin được tốt).

1000$00

Muốn hàn vì dư dùng một cái xe Citroen torpédo C 4 4 chỗ ngồi số CC. 892 còn mới tinh hảo. Sáu bánh xe mới mua nệm mui còn tốt. Hỏi tại nhà 37 đường Sabourain Saigon.

100 tấm hình mà có 2$80

Những ai muốn rõ hình nhơn tiếng như con cọp đang thở thì cứ gởi lại cho bổn hiệu một tấm hình cỡ nào cũng được, hoặc là hình vẽ rồi hoặc là kiểu chụp rồi, hoặc hình đã lấn bản viễn rồi lấn hiệu sẽ rọi ra 10 tấm hình giống tạc, nhỏ rõ có thể mà rõ ràng, có ràng cưa và in keo phòng sau, còn để cho qui khách thì trả lại y nguyên, không động phạm tới.

Nhơn tình rất có thể thấy là mỗi cảnh gia đình đều có người là biết mà lấy hình ấy treo lên cho thấy rõ thấy thấu tiếp tiếp cho thấy rõ thấy thấu tiếp tiếp cho thấy rõ thấy thấu tiếp tiếp

TRINH-THÁM TIEU-THUYET

NỖI ƯC, TÌNH OAN

TRỌNG-NHƠN *dịch-thuật*

CHƯƠNG THỨ MƯỜI BA

— Vậy chớ mấy không rõ chi chồi cái hay sao ?

Châu-thị làm thinh, lắc đầu. Châu-mẫu cũng ứng gan thêm nữa:

— Tề ra những việc người ta nói đó là thiệt hay sao ?

— Thiệt, thưa má, xin mà dung chút cho con nhờ.

— Khốn nạn cho con nầy dữ lắc thế thường như người ta, hễ có làm lỗi như vậy rồi, thì cũng kiếm đều chối ngược chối xuôi cho đỡ xấu, đâu nay nó cứ một mực chịu ngay mà chẳng ngại chi hết. Thiệt, ngày nay tao mới biết mấy là một chay mấy đã.

— Thiệt má không thương con chút nào hết.

— Vậy chớ mấy lại biết thương tao hay sao ? Nếu mấy biết thương tao thì mấy đâu có làm ra cớ của mấy độ là người gì ? Có mặt nên hoan. Lúc bấy giờ Châu phải là quân thà nghịch thôm cần cổ cả cả cả cả cả hồ nhà ta Không ? Thằng Cả Thanh khốn kiếp ấy nó thế thường mấy rồi, nó đi bán rao cùng làng trên Kẻ Đuổi để làm nhục cô ông ta chơi cho bỏ ghét. Mấy bị ái-tình mê quán mắt, thấy đâu được chỗ hai ấy.

— Không phải vậy đâu, thưa má. Thiệt tình là tước thương con lắm. Người nào miễn cho mà chưa thì người người con liền.

— Cưới mấy ? Chạc cả là quờng cột đó hẻ. Không đâu, không được, đâu. Thà tao gả mấy cho một đứa rồi phụng lỗi tao, tao còn chịu được, chớ gả cho nó không bao giờ tao chịu được đâu. Mà nó đã chết đâm rồi kia mà. Theo lời người ta nói, thì cha nó cũng đã rồi đó! Tiếng Thiên địa thì công. Mà thằn cứu của nhà ta cũng được gỡ lớn rồi đó.

Châu-mẫu nói đến ấy mà sắc mặt hân hoan. Lúc bấy giờ Châu-thị mới nhớ lại lời nói của Thanh: « Lúc sắp cho cảnh hồ Châu-thị ra đường, » Trời nào giờ đồng hồ, Châu-thị rán hết sức để nhẹ cho xuống những lời khuyên mãn của mẹ. Khi nghe Châu-mẫu tỏ ra mấy lời vô nhơn đạo như vậy, nàng hết sức bất bình, chân vân mặt mày bên tế xiêu xuống đất, bất tình nhơn sự, con trán nàng thì và vào tuyệt máu ra lai láng.

Tiếng mà Châu-mẫu không cần đến xin tôi, để Châu-thị nằm có một hồi rồi mới kêu bọn tỉ tắc thiêng Châu-thị lên phòng, khóa cửa lại rồi giao chìa khóa cho bà.

Châu mẫu làm như vậy là tính chốt Châu-thị lại không cho nói ra khỏi phòng e cho người ngoài nầy mặt mà cười chê, nhạo báng. Là vì họa đân thôn quê đồng hải lấy làm khó chịu. Tri họ sẵn ở không, cho nên hễ có chuyện chi là xảy ra thì họ cứ nói đi đi lai cả-nhảy hoài, tháng nầy qua tháng nọ cũng chưa dứt.

Không bao lâu bọn tỉ-tắc trở xuống thưa cho Châu-mẫu hay rằng Châu-thị đã tỉnh lại, nhưng cô bà trong mình đau đớn lắm. Bà liền Châu-mẫu nghi cho Châu-thị giả đau, nhưng bọn tỉ-tắc đồng nói hoài, bà ta thấy vậy cũng bước thẳng lên lầu coi sao cho biết. Lên đến nơi, Châu-mẫu nhìt thấy rõ con mình là đau thiệt.

Sắc mặt bà không thấy tỏ dấu chi lo sợ, nhưng bà cũng sai người đến Tai-rắc-công rước lương-y Đa-Lợi, là danh-y lớn nhứt trong xứ. Chính ông nầy Cần-Minh đã rước coi mạch cho hầu-tước Cần-Du hồi hôm. Đến nơi, vừa thấy Châu-thị, ông đã nhận mặt, rồi nói với Châu-mẫu:

— Châu đây có bao đau khá lắm.

Châu mẫu làm thinh bèn tiếp:

— Tôi cần đũng ở đây một mình cho tiện việc coi mạch.

Châu-mẫu nghe nói bước qua ngồi bên phòng kế, ngoài mặt tuy an-nhiên điềm-tĩnh, chớ trong lòng cũng bồi rồi như tơ.

Quan thầy châu-mạch trốt nửa giờ đồng hồ rồi mới bước qua phòng Châu-mẫu mà nói chuyện. Ông nói:

— Thưa bà, bà sẵn là từ mẫu của châu đây, nên là bà có dũ lòng khoan-nhơn dai độ với chưu bài chăng ? Vậy xin bà hãy tha tội cho châu vì nó đã có thai.

CÒN NỮA

Tellement elle est belle,

STATION-SERVICE

....il ne reconnait pas sa voiture "SIMONIZÉE".

Đánh bóng xe hơi « SIMONIZ » hãy mấy lại ;

Thứ « KLEENER » lấy vết dơ và làm cho nước mên tươi lại.

Thứ « SIMONIZ polish » làm cho nước sơn trở nên bóng và đóng một lớp mỏng trong, giữ nước sơn ngoài mưa nắng.

Đánh bóng xe hãng « SIMONIZ », nước sơn dầu dơ, dầu cũ, cũng trở nên mới lại.

Trừ bán trong Đông-Pháp

AUTO-ACCESSOIRES MAISON DIDIER
61, rue Pellerin, Saigon

STATION-SERVICE 36 bis, Boulevard Bonard SAIGON

VỤ THUỐC PHIÊN LẬU LAO-KAY

Tòa lấy khai những bị cáo nhơn

(Tiếp theo trương 3)

180p. Đó là thuốc nước còn nhựa thì bán 50 một 100 trương ta bán lại 100p. hay 120p.

Luật sư Danemy hỏi thế là bán ngang giá nhà Đoan. Luật sư Mayet hỏi nhà Đoan bán còn đắt hơn nhiều.

Vậy tính ra mỗi tháng 16 cân thì bán được 350p.

Sau cuộc trình biện xong thì tòa tuyên bố hiệu đến 8 giờ sáng mai, tức ấy đã hơn 5 giờ chiều.

Phiên tòa nhóm sớm mai

Sáng thứ bảy, tòa hiệp, bị đầu kêu Phạm-văn Ngôn, Ngôn quản ở Bê-trôn (Thanh-hóa) là chánh sai đặc lực của Công cảng là người chuyên việc đi lấy thuốc phiên ở Holo của Mỗc-sam mà chở về ... sáng. Lời Ngôn khai không có gì quan trọng, nhưng ... Ngôn chối quanh mà ... những việc đã qua. Lời khai của Ngôn sẽ đăng trong số sau. Tòa hỏi Ngôn nhiều nhứt về người nhơn là đ... Ngôn viết cho ... Barbund.

Hồi Ngôn mới đến 8 giờ rưỡi, tòa vào phòng tham nghị, độ hồi Kỳ ... và Tú Tỷ cho ... việc ...

Sáng ... hiệp ... như trước, tức 8 giờ tòa bắt đầu hỏi Phạm-văn Ngôn rồi đến vợ chồng Kỳ ... Ngôn ... trong ... Lao ... Công Ngôn ... Thanh ... Đoan ... Ngôn ... Martin ... Martin ... Martin ... Martin ... Martin ... Martin lúc ... biết.

(Còn nữa)

Ce pneu pneumatique est dit chemise de roue le pneu et son pneu pneumatique absorbe toute les secousses grâce à la moleste pneumatique et le quatre ... de son coussin relève fatigue voyage.

CONTINENTAL

Pneu ... TANG-CHI Nhà-Đi, Saigon

VỤA BỔ PHỔI MỚI RA ĐỜI

Thêm sức mạnh cho loài người Trừ tuyệt cái hại vô cùng cho xã hội

Không gì bằng CAO-BỔ-PHỔI của nhà THUỐC THÂN TIÊN. Chuyên trị các chứng ho đờm, ho hen, ho ra huyết, ho lao, ho phổi, khó phổi, mất tiếng ngừa cổ. Giá mỗi lọ 3$00

Thơ và mandat đề cho M. Nguyễn xuân Dương tiểu Dưỡng Nguyên 123 phố khách Sanđinh.

CAO BỔ PHỔI

Banh Cao-su giá rẻ

Đức-Lưu-Phương 158, Rue d'Espagne

Banh Nội-hóa bằng Caoutchouc

Quí vị nào muốn mua sỉ banh caoutchouc về bán không cần kiếm đâu xa chỉ đến tại nhà in Đức-lưu-Phương, 158 rue d'Espagne Saigon; Đây chỉ mới là nhà chế tạo và sản xuất nhiều mà thôi.

Ets ĐỖ-NHƯ-LIÊN
110 Rue d'Espagne 110

Bán đồ đồ phụ tùng xe hơi

Bán đồ đồ khí giá rẻ hơn nơi khác

91 R. d'Espagne 91

Cho mướn và sửa máy viết (machine à écrire) có trở bàn đủ đồ phụ tùng về nghề máy viết. Bán đồ sửa nhiều ... tốn rất đẹp. Khắc con dấu làm mộc hiu đã cẩm thạch. Biết tài, khắc hình ... đã và khắc Lau médaille chữ nổi giống theo liên tây làm.

TRÀ « VIỆT-THÁI »

Thơm ngon, uống mát, mau tiêu, bổ tích, có nhà nước cùng viện Pasteur thí nghiệm. Việt-Thái thấy tiên-Việt-Thái Mậu-đơn.

Chủ nhơn: PHẠM-HẠ-HUYỀN
36, Sabourain Saigon— Télép. 231

Cần nhiều Đại-lý ở các làng các chợ nhỏ.

Huê hồng nhiều, thể lệ dễ.

TIÊN THÂN TIÊN

CANH VÀNG BẢN BIỂN TIẾNG DẠY TÂM PHƯƠNG LÀ THUỐC TRỪ HẠNH

PHONG TÌNH VÀ BỔ Á-PHIỆN

Ở Tonkin gần lại bào chế chẳng đúng cốt á-phiện. Cách bổ giảm đã mất mà lại bổ dầu cho lão nhược bực nào trăm ngàn người cũng không sai một, làm việc khoẻ mạnh vui vẻ như thường, chẳng sợ sanh ra chứng bịnh gì hết đi đường đông trở hết rất tiện.

Một ve 100 hoàn giá 1$00.

Hỏi thì 2 cắng 1 ve đủ bổ, ai muốn dùng không cần hiểu xin thử tiếng phẩm. Có 1 ve bán tại Pharmacie, rue Marcar 126 Tân-định, Boulevard de la Somme Sư Rue Amiral Courbet 43, và Rue Vannier 74 là tiệm trồng răng chuyên ... đồng tiếng nhứt Saigon, năm tiệm đều có danh tiếng xưa nay, đồng có bán thuốc hiệu (TIÊN-THÂN-TIÊN) ai muốn dùng phải ngừa kẻo lầm giả mạo. Còn bịnh DƯƠNG-MAI cũng đều CÂU ai sinh nhằng nhọc bực nào uống trong ngày 2$00 thì hết nọc. Đường sinh ... Tiếng thiêm sung tác. Nhiều bịnh lạ ... không sinh vì đã bổ hồng thiên, đều có trên ... Thuốc ... tiền bổ ...

Thơ và mandat gởi cho M. LÊ VĂN ANH Commerçant Rd. Albert ier N° 142 Dakao—SAIGON. TIỆM NÀY BỐ TẠP HÓA RẺ HƠN BỐ LẠC-SOONG

Thuốc THIÊN-THƠI của Pharmacie NGUYEN-VAN-TRI ở Mytho chế ra đã cứu được nhiều người nên có CULA thiệt thoa tiếp thêm đừng cho vọp bẻ, thì mười bịnh không trật một. Dám cam đoan!

Thôi còn ai hơn nữa !

Nan kinh tế đâu đâu đều chịu thế mà giữa châu thành Saigon trong một năm phố đơn rất trang hoàng, một chàng thanh-niên miệng ngâm thuốc phì phà-mắt ngẩ nghiên lại tủ sách tốt đẹp-chón đầy những sách đồng bào xem rất huê-mỹ, mà mặt chàng có vẻ hiu hiu tự đắc. Một người thiếu phụ nhà sau bước lên ngồ chàng- mỉm cười rằng :

«Mình bỏa nay vui lắm phải chăng?»

— Từ rày sắp tới tôi vui luôn luôn vì tôi có cái tủ sách của tôi rồi.

— Cho, sách tốt quá há ! mà tiệm nào đóng vậy mình ? Tiệm của Paul Nguyễn-văn-Châu ở đường Galliéni số 16 gần gare Arras. Sách đóng chẳng những tốt mà lại chắc chắn thêm giá rẻ nữa. Ở đó chẳng có làm thứ hộp giống như cuốn sách xem rất đẹp ; đã đâu thăng tôi mua cho mình vài cái đặng đựng đồ trang sức, và làm hộp mới. Mình cũng mua cho tôi một cái đặng đựng giấy và bì thơ lại với cho thằng Tư một cái đặng mà đựng sách vở cho tiện.

H.H.

ECOLE PRATIQUE DE COMMERCE

UNION STÉNOGRAPHIQUE SUISSE AI MÉ PARIS

7 Rue René Héraud Saigon

TANDINH

Chuyên môn dạy các khoa Thương-mãi Bút toán. Đánh máy, Chữ tắt Pháp văn, văn vần.

Riêng khoa chữ - tắt, bổn trường thay mặt L.U.S.S.A.P. dạy học xong thi tại Saigon lấy bằng cấp bổn tay. Có dạy bằng cách viết thư. Mỗi năm 3 kỳ thi tại bổn trường :

Concours de 70 mots par minute en Mai et en Décembre — Diplôme secondaire en Commercial

Concours de 90 mots par minute en Mars — Diplôme supérieur ou professionel

Directeur Lương văn-Hữu Diplôme d'Ecole Supérieure de Commerce Ancien Caisser Comptable des Sociétés Commerciales Industrielles et Agricoles à Saigon. Titulaire des Certificats d'Etudes de l'Enseignement Comme cial à Paris, Chef Service de Comptabilité d'une Maison de Commerce à Saigon, Expert Comptable près le Tribunal de Commerce de Saigon.

VỤ THUỐC PHIỆN LẬU LAOKAY

TÒA LẤY KHAI NHỮNG BỊ CÁO - NHƠN

(Tiếp theo)

— Trước khi sang Hanoi, anh đã lên Yênbay, mà Martin bảo với anh rằng : « tôi biết anh là người buôn lậu lớn vậy anh cứ chỗ bo chuyển, tôi bắt mới mà mỗi chuyến anh nạp cho tôi mấy chục thùng, vậy là hai đàng cùng có lợi »

Tổng Công — Điều đó là đã bán tại nhà Hai trước ở Hanoi rồi mới lên Yênbay, hồm ấy có Martin và Barbaud.

Tòa kêu Martin lên đối diện. Martin trả lời quả đúng như thế và Barbaud kêu về Hanoi để điều tình với Tổng-Công ở nhà Hai.

Tổng-Công kể lại câu chuyện đều đình ở nhà Hai trên một cái gác phố Hàng-nôi, Barbaud hỏi trước, rồi sau những câu khởi đầu, họ mới cùng nhau giao ước như lời nói trên. Lúc ấy có đủ Martin và hai người nhà Tổng Công.

Còn việc đi chỡ có Hai hay Mon đi áp mà không biết Martin, Barbaud có sai bảo gì không thì Công không biết gì cả.

Tòa hỏi Tổng Công đã đi được bao nhiêu chuyến ?

— Được ba chuyến thì mất một ở Phu-tho, chuyến ấy mất 140 ống. Chuyến ấy không có quân Hai hộ-vệ gì cả.

— Một người làm chứng có khai rằng việc mất 140 ống ở Phutho có Hai đi theo kia mà ?

— Không, cái đó tôi không biết.

Quan Chưởng-lý đở lời — Trước khi anh gặp Barbaud và Martin ở nhà Hai thì có lên Yên bay nói với Martin trước rồi hay không ?

— Không.

Tổng Công khai : « cứ mỗi chuyến đi phải nạp cho Martin 50 thùng. Số ấy phải nạp lần, mỗi lần 20 thùng. Điều định nói Martin xong, Martin cho Hai đi hộ-vệ.

Công lại nói không vào hội buôn nói Kỳ Sinh bao giờ.

Tòa hỏi vặn Tổng-công về việc có hội buôn với Kỳ sinh mãi, nhưng Công vẫn nói là không hội gì với nó. Công khai thêm khi gặp Barbaud và Martin ở nhà Hai thì Công đến trước phải đợi đến 1 giờ, Martin đến sau, một lúc nữa Barbaud mới tới.

Trước sở mật thám, Công khai đúng ; ở dự-thẩm thì phân cung, nay lại khai đúng như ở sở Mật-thám, vì thế nên tòa phải hỏi lại khai cho là phải hơn. Trước Công còn bảo sợ, sau bảo vì Barbaud sai. Việc bí-mật ấy, Công cùng chỉ nói với Quản-Chui, cai Kiên và Cửu-Tuấn thôi vì 2 tuần là người đứng đầu việc chở thuốc.

Quan Phó Chưởng lý — Anh có nói chuyện với Mộc-Sam về việc bí-mật nầy không ?

Công — Có, tôi đàn ngươi nhà đi là quân Chui nói với y rằng công việc nầy ở đó làm ở có người nhà Đoan chở.

4 giờ tôa mở phòng tạm nghỉ, 15 phút sau Tổng Công lại lên đứng, tòa hỏi :

— Sau khi biết Barbaud thì có giao thiệp nhiều lần không ?

— Có, thường giao thiệp nhưng ở bằng giấy nhà Đoan vì ở phố Hàng-nôi, tất cả ba lần, cùng với hai lần đầu là 5 bận.

— Trong khi gặp nhau, chỉ cốt để hỏi thăm nhau xem các chuyến chở có được dễ dàng không hay nói chuyện gì ?

— Vâng cũng nói những việc ấy

— Năm kia khi mới bắt đầu cuộc điều tra thì anh có về đình ở Martin ở Haiphong, trong khi ấy Martin bảo : ngô có bị bắt thì đừng khai gì cả, đã có Barbaud, chẳng nên ngại gì, nếu nói ra thì tất cả sẽ bị bắt hết.

Tòa kêu Hai lên hỏi. — Công nghe mấy lời Tổng Công không ?

— Công đã nói chính anh đi báo mà anh bảo không

— Việc ấy là ở Yênbay chớ không ở Hanoi.

Tổng Công nhận lời khai của Hai là đúng vì hai người nhà Tổng Công sai đi báo thì gặp Hai ở Laokay hay ở Lang-Khay thì cũng bảo cho biết là có hàng đi. Sau họ lại đến bao thằng cho Barbaud biết.

Tòa cho Hai về chỗ ngồi, và hỏi tiếp Tổng Công.

— Chuyến chở thứ nhứt của Công là 21 thùng mà Công phải trả cho Martin 25 thùng thành tất cả 46 thùng. Lần thứ hai đem 32 thùng nạp thêm nhà Đoan 20 thùng nữa, chuyến thứ 3 có 41 thùng.

— Trong chuyến sau cùng anh có chung phần với Kỳ-Sinh ?

— Không Kỳ - Sinh làm thì Sinh ăn, tôi làm riêng, tuy rằng tôi vẫn biết Sinh là tay buôn lậu

Tòa hỏi mấy câu nữa, nhưng Công nói là đã khai rõ ràng rồi ở Dự-thẩm.

— Mỗi chuyến quan hệ nhiều là 40 ống ấy bị bắt, tất anh còn nhớ ?

— Có, ở Phutho Công nói thêm

— Vì đã có điều định với nhà Đoan nên mới làm những việc lớn lao như thế.

— Anh còn nhớ nạp cho nhà Đoan bao nhiêu tất cả ?

— Ba lần, mỗi lần 20, mỗi bận 25 và bận sau cùng 7 thùng, cộng tất cả là 72 thùng.

— Mỗi lần nạp như thế thì lại coi người đến bảo Barbaud hay sao ?

— Đúng như thế, và tôi là người thiệu lên Ngâm ở Yênbay cho Martin.

— Có phải vì 7 thùng nạp ở Banlao Martin bảo với Ngâm anh phải nạp thêm 7 thùng nữa không ?

— Chính Martin bảo tôi.

— Việc làm đó khiến về ăn mạng có phải anh xui giục Ngâm không

— Tôi không biết, cái đó có lẽ do Martin bảo.

— Một việc to tát như thế lại không có ý kiến anh vào thì lạ thật.

— Quả không.

— Vậy xét mấy chữ để tiện hiệu cái đơn ấy lại khác với chữ trong đơn, có lẽ là chữ anh chăng.

— Tôi không biết chữ

— Ngày ông Donet lên Yênbay làm vắng kêu, anh Thu lên đó làm gì ?

— Để bảo có một chuyến chở sáng lậu qua đó cho ông Donet bắt.

— Vì sao bảo ?

— Vì họ bảo bắt thuốc phiện của tôi nên tôi bảo thủ lại.

Tòa bảo cho Công biết rằng Công giả từ như thế để làm rối cuộc điều tra thôi, chớ có bảo gì.

— Có, tôi có bảo và đã chỉ rõ công việc bắt bớ, nhưng khi Quản ông Delamarre lên, tôi sợ bỏ.

Quan Chưởng lý hỏi Mon.— Tổ Công khai đến nhà Hai ở 28 Hàng nôi, thì anh có đến đó với Barbaud không ?

— Vì nhận được cái giấy tiếp mà tôi đã khai với quản Chánh sáng nay rồi tôi đưa cho Barbaud xem, Barbaud bảo đến tìm Công ở Hàng nôi, thấy Công thì về bảo.

Thấy Công và Quản - Chui, Ngâm vừa tới cửa, tôi chạy về bảo Barbaud ; Barbaud đến, tôi về nhà ngay.

Quan Chưởng lý kêu Martin đối chất Martin : « quả có như thế và nói có đến nhà Hai ở Hàng-nôi. Martin đến trước rồi Barbaud đến sau

Martin cãi chối, tòa hỏi Tổng-Công có phải cứ đến nhà người nhà Đoan mỗi [illegible] xem bao tiền, ở trên xe lửa không?

Tổng-Công—Tôi không buôn nhỏ như thế mà quái gì.

Tòa hỏi Công [illegible] chuyện với Barbaud mấy lần và vào những giờ nào ?

Tổng-Công —Tôi không nhớ rõ, nhưng phòng những vào khoản 8, 9 giờ tối, tất có 3 lần đến nhà Đoan mà một lần có Hai đi theo

Chiều nầy luật sư Friested xin tòa hỏi bị cáo nhơn xem thì Barbaud bảo nó đến khai vào lúc nào. Cả lẽ luật sư Friested ngờ là lúc ấy Tổng-Công đã bị giam, nhưng Công trả lời : « Chưng Barbaud bảo trước khi bị bắt.»

Vì câu nầy, hai luật sư Dunezat và Friested cãi lẫy nhau mà có ý làm mạnh !

Sau cùng luật sư Dunezat hỏi Công giả bán thuốc phiện bao nhiêu thì Công bảo cứ mỗi 7 p. một lượng ta thì bán 170p.

(Coi qua trương 4)

Phải coi chừng

Đàn ông, con trẻ phải coi chừng cái bịnh ngoại cảm nội thương cho lắm.

Ai rủi mang lấy bịnh ấy, thì xương cốt nhức mỏi thân thể tiền tuy, tinh-thần đã dượi, biếng ăn, biếng ngủ, mặt nhọc tối ngày, sanh ra chân nằn cũ mọi việc, tối ngũ chiêm bao mộng mị, di tinh.

Muốn được mau mạnh, phải uống thuốc bổ DI-TINH, hiệu ĐỨC - TRỌNG ANNAM nhân ngôi sao năm nhánh.

Thuốc nầy là một món thuốc gia-truyền rất linh-nghiệm. Ai ai cũng đều công nhận như thế cả.

Mỗi ve giá 1$00 ; Có gởi bán nơi cửa hàng có Nguyễn-thị-Kính, 80 Aviateur Garros Saigon, Phạm-ngọc-Thố Instituteur Châu Đốc Minh-Nguyệt (Phan-Annam, Bazar Bến Sport

Hội vạn quốc tiết kiệm

Hội hiệp-bổn tiền đành Pháp, dưới quyền kiểm soát của Chánh Phủ Đông Dương.

Vốn hoàn [illegible] đã đóng tất cả và 8.000.000 [illegible]

Hàng [illegible]

Quảng Lý cho Đông Pháp.

Saigon 3 36, đường Chaigneau chi nhánh tại Hanoi 63, Đại lộ Francis Garnier.

Vốn dự độ

Lập tự bổn

Muốn có sẵn vốn cho con cái lúc đôi bạn

Muốn để dành tiền cho con trẻ ăn học

Thì hãy mua vé của Hội Vạn Quốc Tiết Kiệm

Vé $1.000 - trả mỗi tháng $8.00
Vé $ 500 - trả mỗi tháng $4.00
Vé $ 250 - trả mỗi tháng $2.00

Đặng dự vào

1°- Cuộc xổ số hồi vốn lại mỗi tháng kể từ tháng đầu.

2°- Cuộc chia 1/3 tiền lời sau Hội, sau khi đóng đặng 2 Năm.

Hội có [illegible] dùng nhiều người chắc chắn và [illegible] làm quảng-lý những nơi mà hội chưa có người thay mặt.

Con rắn chín đầu

Các thứ bịnh phong tình muốn cho lành tận gốc và không hại sanh dục thì viết thơ kể bịnh cho thầy kỹ gởi cho M. Bình-Thành-Song à Cainhum (Vinhlong) thì sẽ có đủ phương dễ chống trị lành tận nọc và thuốc sẽ gởi Contre Remboursement.

Ở Saigon có gởi tại hiệu : Nguyễn thị Kính.

CHỐNG VỚI NẠN KINH TẾ

Sốn bỏ nhãn xanh, bao kiết tinh khiết và ngon nhớt. Đều gia được chịu cho nhà nước trong năm 1938, cho các đại-học-đường, thể cho-xanh nhà thương con nít, nhà phước-thiện Các tiệm lớn toàn khắp lòng Đương đều có bán

FREXOR

2 rue Mac-Mahon — 48, Quai de Belgique, Tél. 288

NÊN MUA BÁN THIỆT RẺ

Nihalchand

GÓC ĐƯỜNG CATINAT VÀ DORMAY

Có bán đủ thứ hàng tơ lụa BOMBAY và NHỰT-BỔN

SAU KHI LÀM SỔ SÁCH

BÁN SOLDE

—!— Trong 15 ngày mà thôi —!—

« Rượu « Bổ Huyết » của hiệu: KHƯƠNG-LỢI »

NÊN LƯU Ý

Rượu thuốc

1° Phong thấp
2° Vạn-ứng Trật đả
3° Chưởng-tử

của hiệu KHƯƠNG - LỢI đều dùng toàn những vị thuốc thượng phẩm mà bào chế ra.

Nếu ai lâm nhằm bịnh 1° Phong-thấp ; 2° Té tức, sưng bầm, trật trẹo gân cốt, 3° hoặc muốn [illegible] tự ; nên dùng các thứ [illegible] trên đây sẽ thấy công hiệu.

Bào chế và bán tại :

Khương-Lợi & Cie

N°35, rue de Paris, Cholon

Giây thép nói số 377

N° 35 Rue de Paris, Cholon, là thứ rượu bổ hơn hết

P. S. Bổn công-ty có bán xà savon «Kiết-Xương» thật tốt hơn nhiều, dùng it hao hơn savon hiệu khác.

« Thái-Bình Học-Hiệu »

10, 10 bis et 12 Rue de Verdun (Saigon)

Bắt trường : Ngày 21 Janvier 1938

Tựu trường : Ngày 2 Février, nhằm mùng 8 tháng giêng Annam. Bổn - trường chuyên dạy thi « BẰNG-CẤP TIỂU-HỌC và SƠ-HỌC ». Lãnh dạy học trò con trai và con gái trong năm lớp : Ở lớp Ấu-học (Cours Enfantin) tới lớp nhứt (Cours Supérieur) Học trò con gái có dạy học MAY, VÁ, THÊU, rất JOUR, BRODER... theo kiểu kim thời, một tuần lễ hai buổi.

Mỗi ngày, bổn học có người đưa học trò về tới Ngã ba Chợ-đũi (Angle Verdun et Taverd), — tới ngã tư chùa Cà (Angle Lareynière et Amiral Rose) và tới ngã ba Nhà thờ Huyện-Sĩ (Angle Frère Louis et Frères Guillerault).

Học trò 9 xu, muốn ăn cơm buổi trưa, trường lãnh nấu. Tiền cơm mỗi tháng 8$00.

Bàn đánh, từ 7 giờ tới 9 giờ, có lãnh học trò trai và gái coi trường nhà-nước, muốn học thêm đặng thi BẰNG-CẤP TIỂU-HỌC và SƠ-HỌC cho chắc đậu. Dạy riêng ba khoa chánh : Dictée, Rédaction và Calcul. Mỗi trò mất tháng 8$00.

TIỂU-THUYẾT CỦA ĐUỐC-NHÀ-NAM N° 1

Phép hay hóa hại

T. Q. dịch-thuật

Tiểu-dẫn

Tuồn tiểu-thuyết nầy nguyên văn của ông Alexandre Kouprine người Nga soạn ra để kỷ thuật lấy công việc của mình đi theo một nhà bác học tên miền xích đạo (Equateur) để thâu ánh sáng mặt trời có nước mà thí nghiệm cho khoa học, sau công việc thất bại bao tiền tốn của mà lại còn gặp nhiều hoạn nạn khác nữa.

Vậy nên trong tiểu thuyết thường dùng tiếng «tôi» là để ý theo lời trong thuật của Kouprine cho tiện.

■■

Sau khi thôi học ở trường Đại học năm một ngàn..., về lãnh được bằng-cấp cử-nhơn về triết lý học (licencié en physique) thì tôi phải trải qua một thời kỳ rối ro lận-đận.

— Tôi ở tại một con đường hẻm dơ bẩn trong xóm quan East-End.

Căn-phố tôi ở giá tiền mướn mỗi tháng là bốn đồng xin-lanh (Shillings).

Hôm nọ, nhằm lúc mùa thu, vào [illegible] Mai bạn trẻ, người chủ phố là ông Vinh-Sơn (Johnson) đi đâu cầm một tờ báo, trong nhà in mới ra, nét mực còn mới. Vinh-Sơn gương mặt hân hoan, trao tờ báo cho tôi và lấy ngón tay chỉ vào một đoạn trong tờ báo và bảo tôi rằng :

— Coi thử mấy hàng chữ nầy, anh nên chú ý đến lắm.

Tôi liền chăm chỉ vào mấy hàng chữ ấy và đọc ngay :

« Công-ty Nidston, ở đường Street số 451 muốn tìm một vị thiếu-niên chừng 22 tuổi đến 30 tuổi đặng đến ở tại miền xích-đạo (Equateur) trong ba năm hầu có lo những cuộc thí-nghiệm về khoa-học. Vì thiếu-niên ấy phải là người nước Anh có sức khoẻ nhiều, có can đảm biết tiết-độ, kín miệng và phải độc thân. Lương bổng lúc đầu mỗi năm 400 quan tiền tạc-linh (Sterling) Phải am-hiểu một thứ tiếng ngoại quốc hay hai thứ lại càng tốt hơn (tiếng Pháp và tiếng Đức). Người nào chuyên môn về hóa-học và một vật lý-học lại càng được lắm.

Muốn xin việc ấy cứ mỗi buổi mai từ 9 tới 10 giờ đến công-ty Nidston mà thương lượng. »

Vĩnh Sơn vỗ vai hỏi như muốn khuyến khích tôi đi đến công-ty họ mà xin việc đó cho trong báo.

Tôi đến nơi có tên đầy tớ ra mở cửa cho tôi, trong thấy tôi tên đầy tớ liền nói rằng : « Anh may quá, ông đến nhanh số chót, kẻ tên đầy tớ liền đem một tấm bản đề mấy chữ như dưới đây treo trước cửa : « Hết thâu nhận người xin việc nữa. »

■■

Trong một căn phòng tối tăm, chật hẹp có mười người ngồi dựa dài theo vách tường, trên mấy cái bàn gỗ đen láng. Có phải là một đám người chết đói chăng ? Có phải là chỗ dấu xấu những hạng dị - hợm ấy chăng ? Tôi tủi thân tôi lấy làm thèn thuồng mà được sạch sẽ và mạnh mẽ hơn mấy người ấy.

Cái phiền kêu đến số của tôi là số chót, số 18.

Tôi bước vào một căn phòng trống, nó cũng chật hẹp tôi tìm ông nội [illegible] như căn phòng khách vậy

Ông chủ Nidtson là người trong tuổi, ốm yếu mà da sậm có vẻ nghiêm nghị, chỉ chỗ tôi ngồi và nói :

— Xin cho tôi biết tên, họ và quê quán anh.

Tôi liền trả lời gọn ghẽ, kế hỏng hỏi tiếp :

— Học lực thế nào ?

— Ở trường đại-học ra.

— Chuyên môn bên nào ?

— Bên vật lý-học.

— Biết thứ tiếng ngoại-quốc nào k ông ?

— Tôi nói tiếng Đức khá khá. Còn tiếng Pháp nói chậm chạm thì tôi hiểu được.

— Có uống rượu không.

— Thỉnh thoảng mới uống chút đỉnh rượu la-ve.

— Đọc thân phải không.

— Phải.

Hiện giờ làm gì ?

Về câu hỏi nầy tôi trả lời rõ ràng và ngay thẳt, trả lời xong, — Được lắm. Bây giờ anh có cần dùng tiền không ?

— Không tôi có đủ chi dùng vì tôi có việc làm luôn luôn. Chỉ tôi quyết giúp cho nền khoa học tấn bộ. Sớm hay muộn tôi cũng tận tâm đeo đuổi theo mục đích của tôi.

— Vậy thì cho tôi biết địa-chỉ của anh rồi tôi sẽ trả lời cho nhưng không lâu đâu.

— Xin lỗi ông, hãy giờ ông có cho phép tôi hỏi ông đôi việc không ?

— Được, anh cứ hỏi ?

— Cái mục đích của ông thế nào ?

— Cũng như mục đích của anh vậy, ấy là cái mục đích vì khoa học, khi nào ông xuống tàu từ giã Southampton rồi thì tôi tỏ bày mọi việc cho ông biết...

— Đi đâu ?

— Bây giờ tôi chưa thể nói được.

— Vậy thì kỳ cục lắm.

— Kỳ cục thật, chẳng những kỳ cục mà tôi có thể nói thêm rằng ngờ nghịnh và là lùng nữa kia. Một nhà bác học đại danh đương khảo cứu về việc đem những nguyên tố trong không khí làm ra đồ ăn ngon miệng là khẩu tôn tiền. Nếu người ta bảo anh đem lấy [illegible] thông minh của anh để giúp sức với nhà bác học ấy rồi anh tính sao ?

— Được lắm, đó là sở thích của tôi.

Kế ông Nidston đứng dậy đưa tay ra từ giã và nói thêm rằng :

— Khi xuống tàu, tôi sẽ cho anh biết tên của nhà bác học ấy và cái mục đích của người đó đuổi.

Chiều ngày sau, tôi tiếp được bức thơ như vầy :

« Ngày mai, đúng ngọ, xin mời anh đến tại công-ty Nidston ở đường Regent Street số 451 ».

(Còn nữa)

Giá lúa

Ngày 18 Avril 1933

LÚA

Mỗi tạ 68 kilos

Gocong	1.50
Bentre Batri	1.39
Bentre	1.47
Mytho-Tanan	1.47
Cai-Lay	1.46
Cai-Bè	1.46
Vinhlong	1.46
Bakê	1.46
Can-Cheng	1.48
Cang-Long	1.48
Travinh	1.48
Bai-xau	1.50
Baclieu	1.50
Rachgia	1.63
Phuoclam	1.63

GẠO

Mỗi tạ 60 kilos

Gạo N° 1 25 % tấm	
Gạo N° 2 40 % tấm	
Tấm 1-3	1.76
Tam 3-4	1.66
Cám trắng	0.65
Cám lức	0.15
Bắc lún vo	10.00
Bao gạo	21.00

Omon	1.45
Cairang	1.45
Thot not	1.45
Longxuyen	1.45
Chaudoc trang	1.40
— đỏ	1.18
Tanchau	1.15
Sadec trang	1.40
— đỏ	1.17

CAO MÊN

Battampang	1.37
Banam	1.35
Seai riang	
Lôa đỏ	1.15

TÀU TỚI

Ở Pháp lại

Paris avion	20 Avril
D'Artagnan	19 Avril
Le Min	20 Avril
Compiègne	28 Avril

Ở Tàu và Nhựt về

Athos II	28 Avril

Ở Bắc và Trung-kỳ về

Lacontre de Leste	19 Avril
Claude Chap	19 Avril
Entrecastaux	30 Avril

TÀU ĐI

Qua Pháp

Paris avion	16 Avril
D'Entrecastaux	3 Mai
Chenonceaux	17 Avril
Conte de Liste	21 Avril

Ra Bắc và Trung-kỳ

Claude Chappe	20 Avril
Compiègne	3 Mai
Cap Tourane	18 Avril

Qua Tàu và Nhựt Đi Java

Artagnan	22 Avril
Le Min	24 Avril

Đi Singapore

Van Vollenhoven	16 Avril

Hãng nghề của

RENOVITA

có lành xáy và làm láng CYLINDRES của xe hơi, hay là máy xay lúa tới 250 m/m rong be có đủ thứ PISTONS và SEGMENTS Vì chúng tôi có máy móc mới nên hãng chúng tôi có lành ra BIELE và VILBREQUINS tốt như mới

Giá thật rẻ và có bảo lãnh chắc chắn quí ông trước khi giao cho chỗ sửa xe mình tốt hơn là hỏi chúng tôi, vì chúng tôi mới lập ra xưởng mới để lặng sửa rỗng moteur xe hơi.

Renovita

84 Rue Pellerin

Saigon Tél. 652

THÊ-THAO

Victoria đại thắng Ngôi sao Giadinh

Ở, Ngôi sao Giadinh thua Victoria, thua đậm lắm. Vậy cho anh em hay một thể-thao mà thương Giadinh hết tranh lộn vậy cho đe-luận khỏi nhà bạcđầu trận lôi trôi buổi trước nữa.

Chiều chúa nhựt 16 Avril, sân vườn ông Tương, Giadinh và Victoria tại chạm trán nhau, thiên hạ đi coi đông chật nức hai bên giảng. Coi chưa đá, ai ai cũng lo cho Giadinh phải thua, vì thấy ở lên trường Giadinh đá đông đủ. Người ta ban luận đường chúng trọng tài Couadou ra lịnh gắng trận, thì hàng-ngũ Giadinh lớn xộn lắm thiếu hậy thiếu ba hết. Phía thì không có Uơnh, phía công lại thiếu Biên, còn Nhiều thì đau tay, bỏ lại, 3lớt « voi » giữ phần đặt-tướng trung-ương. Hậu-tập tiền Be. Trận tài vừa ra lịnh đá thì Be tới, chạy vô sân, công chúng hai bên vỗ tay reo mừng như pháo. Be được cái danh đự lớn vậy, mà Be không giữ trọn địa-vị xứng-đáng ấy, vì cớ dưới đây.

Bấy giờ ông Couadou ra lịnh đá, chiến-tướng Giadinh hăng hái xâm lấn địa-phận Victoria thương tiếng vỗ tay giục lòng rầm rạc.

Trọng-tài Couadou nghiêm âm, phạt liền liền, trót 15 phút đầu, chiến-tướng Giadinh bị phạt luôn. Mà trong nửa giờ đầu, Giadinh xâm lấn nhiều, nhưng « Vo » Gôi tệ quá, làm mất lắm cơ hội, người ta nói đứt Giôi vô đó làm hư hại là có. Còn Lắm thì đau chơn, nên cứ ở giữa sân mà giữ thế thủ, đến anh tướng gì thế cho Bình thì tệ mạc; bên kia gót Nhiêu chích bết nữa thôi, gành lấn không được, chỉ chuyền banh, giao banh gầy lắm.

Không ăn được, là nhờ phía thủ của Victoria tận lực lắm, nhứt là Bửu, Xôi và Poni, đá không kể da, miễng cứu khỏi thua thì thôi.

Nửa giờ đầu, hai bên vẫn giữ cái tỷ số 0-0.

Qua nửa giờ sau, Lắm đau cẳng ra, thấy chết rồi đó, vì phía thủ của Giadinh yếu bên mé Vững nhiều lắm. Vững chậm, chờ banh vống hai lượt mới đá đi, vì vậy nên Phước qua mặt luôn. Cũng nhờ biết chỗ yếu đó, nên banh giao cho Phước thường lắm, 5 phút trứ 10 trong nửa giờ sau, Phước tống banh vô, Sanh đội đầu, banh chưn vô góc lưới, Tịnh đứng ngó. Ấu bên nầy là bàn đầu và là bàn hay hơn hết trong buổi chiều đó.

Rồi Victoria xâm lấn luôn, Bông lại làm cho Tịnh trèo giò ăn thêm bàn thứ hai. Cũng ở chỗ tỷ « số 2 à 0 đây, mà Be và Bông ách mích nhau, Be đánh Bông nhào, Bông đỗ thừa tại vậy, tại khác gì bét, tại sao Be đánh Bông nhào? Trọng-tài đã tức còi rồi? Tại sao? Tại sao vậy, ông trời Be? Trọng-tài đuổi Be ra sân, lúc đầu công-chúng hoan-nghênh Be bao nhiêu, thì giờ công-chúng vỗ tay bấy nhiêu. Be không giữ trò ấy mà ăn tướng đó.

Bấy giờ, Ngà gỡ thua cho Giadinh một bàn công-chúng vỗ tay mừng. Nhưng Pa trước lại đá kỳ bàn thứ ba nữa, rồi Lăng đá có penalty, ăn bàn thứ tư nữa. Chế Giadinh thua đậm. Thua đậm là đánh lắm rồi, có người cũng bảo thua vậy là may, e phải ăn tới 6 bàn mới là tiết đậm.

Đã banh mà không giữ tư-tưởng con thể-thao mà lại gỡ sự hầm khích, thì không bao giờ chịu hoan-nghênh mình lắm. Chúng tôi khen phần công chiến-tướng Victoria chỗ nầy, mà chúng tôi lại chê phần đông chiến-tướng Giadinh công chỗ nầy.

Saigon Sport thắng Palikao một bàn trọn

Palikao tệ quá, vậy mà sao lại đi độ chung kết giải vô địch Nam-kỳ với Victoria kia?

Một hội lớn, ít ra cũng đá đặng coi, chớ hàng ngũ gì lộn xộn, gành lấn lôi trôi quá vậy. Còn Saigon Sport cũng không hay gì, nên không ăn Palikao nhiều được.

Nói cho đúng ra, Palikao khỏi thua đậm là nhờ Nhâm thủ thủ Thiệt Nhâm cứu nguy ba trái banh tài tình, công chúng khen dậy. Palikao chỉ nhờ có Nhâm mà thôi.

Cercle thua Jean Comte một bàn

Vô đầu, Cercle xâm lấn địa-phận Jean Comte nhiều quá, mà không ăn được. Qua nửa giờ sau, Jean Comte công-kích liền liền mà không làm gì được, tệ quá.

Cầu-tướng Jean Comte mỗi lần tới trước mặt thành lại lo lên chuyền banh, chớ không thừa lúc trống chơn, đá vô kiếm ăn.

Đến hai anh chạy góc thì tệ quá, không biết giữ cho mình, cứ chạy vô trong hoài, nên banh tới không có. May nhờ Ngươn lừa xuống cản góc đưa banh vô anh tả-đưa đội đầu vô mà thôi. Công cũng Ngươn nhiều hơn hết.

Khánh-hội cũng hạ Stella một bàn

Đội binh của Khánh-Hội kỳ nầy lại giao cho Vịnh thủ thành.

Vịnh giữ « gôn » mà ít hay bắt, chỉ chạy ra giành, rồi đá đi, mà hay, công chúng cũng khen đó. Bên Stella thì thiếu Tauriac, nhưng có Bông. Bông tuy không hay, chớ tiền-đạo Khánh-Hội hơi ghê bộ giỏ của Bông, nên ít dám xông hầm. Vì vậy mà Khánh-Hội mất ăn cũng nhiều.

Bàn ăn đầy là ăn nhảy, vì anh tiếp ứng trung-ương đứng giữa sân đá banh nhiều quá, mà thành thủ gôn Stella vôi bắt hụt. Banh vô lưới.

Ngộ quá, buổi chiều thứ hai nầy, hai hội Annam đá với hai hội tây, hai hội tây áo 40 mỗi hội chịu thua một bàn trọn.

Hãy nong chí lên!

Một sự vui mừng sẽ hiến cho quí vị nếu quí vị mua giấy số của Học-Xá Đông-Pháp tại Paris.

1 số trúng 20 000$..20.000$
2 số trúng 10.000 ..20.000$
4 số trúng 5.000....20.000$
10 số trúng 1.000....10.000$
20 số trúng 500..... 10.000$
100 số trúng 100....10.000$

Xổ số tại Saigon ngày 14 Juillet 1933.

Tiếp theo một buổi nói chuyện với ông bác vật V.

V. — Trà thiệt thơm ngọt, trà nầy của Annam mình chế ra, có thua gì trà tàu đâu, cũng như Savon Việt-Nam đâu có thua Savon Marseille.

X. — Mà người ta nói cón tốt hơn Marseille nữa, có quả vậy không, ông bác vật?

V. — Thiệt vậy, vì theo tôi biết nhân của sở trưng trị đồ giả (Service de répression des fraudes) thì savon Việt-Nam tốt hơn Savon Marseille. Savon Việt-Nam dùng dầu dừa tinh ròng và thuốc hóa học đúng cách thức nên mới nấu ra Savon tốt như vậy được. Tôi trưng trị đồ giả mình không có chỗ nào nấu được Savon tốt như thế.

Y. — Chúng tôi hỏi ông tại sao Savon Việt-Nam cũng dùng dầu và hóa học như mấy tiệm Savon khác mà nấu ra Savon tốt hơn mấy tiệm kia?

V. — Số là Savon Việt-Nam nấu đúng cách thức, có thờ từng trải nấu kỉ lưỡng lắm và dùng dầu tốt và hóa học thượng hạng mà nấu ra nên Savon tốt hơn các thứ Savon khác. Nấu một kỳ đến một tuần lễ, lọc đi lọc lại kỉ lưỡng nên nấu ra Savon rỏng, không còn ăn sonde caustique, vì vậy nên dùng Savon Việt-Nam mà tắm gội nó không ngứa, rát và giết đồ hàng nó không vàng và mau mục rách ý phục. Hai ông lấy miếng Savon Việt-Nam ra coi, nó khác hơn Savon khác, vì nó liền lạc, bóng lưỡng, và trong trẻo.

Y. — Vậy sao họ nói Savon Việt-Nam nấu dầu xấu nên nó vàng.

V. — Lăm rồi: Savon nấu tới nó chính thì màu nó vậy. Hai ông không thấy màu Savon Marseille sao?

X. Y. — Ông mời chúng tôi nghe thiệt phục tài ăn nói của ông, vậy chúng tôi muốn lập ra một xưởng nấu Savon. Chúng tôi muốn xin ông đưa bao nhiêu đó quá hoài rồi, để tuần sau chúng tôi sẽ hầu ông.

Nhà thuốc đạo-đức

Hiệu «Bạch-Liên»

Nhân «Bông Sen»

Thuốc « Bửu nguyên vệ sanh » của bổn hiệu trị các chứng bịnh suy nhược của đờn ông: Thân hư, hay dải dầm đau lưng mỏi gối, mất độ hào quang, ăn uống không tiêu, khí lực kém suy. Dùng trong vài ngày thì tinh hưng vượng, dâm sanh đoan thân hiệu.

Thuốc « Khôn bửu hoàn » của bổn hiệu sửa máu huyết của đờn bà rất hay đường kinh trễ sụt, hoặc ít lắm, hoặc vàng hoặc đợt ăn uống không biết ngon. Dùng đến thì có sự hiệu nghiệm.

Thơ từ xin gởi cho M. Pham-ngọc-Thố Institu'eur en retraite Châu-đốc (Cochinchine).

Ai muốn làm đại lý xin gởi thơ thương nghị, Có bán tại nhà: M. Nguyễn-văn-Mười 46 rue (Bourteaux) Khánhhội (Saigon).

— M. Trần-văn Tập 228 Armand Rousseau Cholon. Mme Nguyễn-văn Bá 3 rueille Darlès Dakao. M. Ngô-văn Tỷ Secrétaire du Crédit Agricole Cantho M. Nguyễn-ngọc-Thái, Commerçant à Rachgia. Pháp Nam Dược Phòng à Camau. Razar Trường-Xuân Quai Piquet-Phnom-Penh.

Trả lời cho ông T. H. T. ở Châu-đốc

Hiệu lý von Đại-Nam của ông Trương-văn-Bền, chủ của hiệu savon Việt-Nam.

Đại-lý các thứ báo lẻ Rạch-giá

Kính thưa quí ông,

Tôi lấy làm cảm ơn quí ông coi báo tháng của tôi và xin cảm ơn quí ông trả tiền tháng, trước ngày 10 tây trong mỗi tháng.

Cảm ơn đây tôi cho quí ông rõ: quí ông muốn coi báo tháng xin gởi trả tiền tháng nào đúc tháng nầy, đừng để dồn 2, 3 tháng, vì tôi phải trả cho các nhà báo mỗi tháng không đặng đã qua tháng sau, xin quí ông xét cho, và sau nầy xin qui ông con thiếu gởi trả cho tôi nếu không trả, tôi sẽ mượn tờ báo nhắc qui ông luôn, tên những ông còn thiếu.

1°) Nguyễn-văn-Ngử (Rachgia) [illegible]
2°) Nguyễn-văn-Mai, làm việc hoa-đồ 8.00
3°) M. Bình làm việc hỏa xỉ (Rachgia) đi mất 6.24
4°) M. Diệu Photo (về Saigon) 1.84
5°) M. Bảnh chinois (đi mất) 2.90

Vậy qui ông được tin nầy làm ơn gởi trả tiền rất cảm ơn, vì số tiền không đáng thiếu tôi trông tin qui ông

Nay kính

Đại-lý các thứ báo lẻ
RACHGIA

HOTEL DU MARCHÉ DE DALAT

Võ-văn-Dung propriétaire

Giây thép nói 28

Phòng ngủ sạch sẽ theo kiểu âu-tây ăn uống dễ dàng lại rẻ.

ĐỂ-DỤC LÒNG TIẾT-KIỆM CỦA BÁ-TÁNH

VIỆT-NAM NGÂN-HÀNG

SIÊNG-NĂNG — KIỆM-ƯỚC — ĐOÀN-THỂ

Muốn giúp cho quí vị nào lo tiện-tận chức định tiền dư mỗi ngày, đặng để dành cho các con của quí-vị, hay là phòng hờ khi hữu sự lúc về sau, nên Công-ty VIỆT-NAM NGÂN-HÀNG, có mua bên Pháp nhiều hộp bỏ ống bằng sắc, zi-kên tốt đẹp để riêng phần quí vị dùng

Bổn Ngân-hàng cũng đã nhứt định trả thế cho quí vị tiền cò mà phải dán trong cuốn sổ « Tiết kiệm » của quí vị lúc quí vị đến gởi bạc.

Lại nữa, muốn thêm tiện bề cho quí vị nào mắc làm việc hằng ngày, bổn Công-ty sẽ để cửa tới SÁU giờ RƯỠI tối, mỗi đầu tháng, từ MỘT tây cho tới NĂM tây, trừ ngày thứ bảy và chúa nhựt.

VIỆT-NAM CÔNG TY BẢO HIỂM XE HƠI

Công-ty nặc danh vốn 200 ngàn đồng

Hội-quán: 54 56 đường Pellerin, Saigon

Tên giây thép: ASSURANA

Giây thép nói: 746

1° Giá tiền bảo kê rẻ hơn các hàng khác

2° Khi rủi ro bồi thường mau mắng

TIỂU-THUYẾT CỦA BUỔC-NHÀ-NAM N° 90

LÒNG NGƯỜI...

VỌNG-VÂN

CHƯƠNG THỨ NHÌ

VIII.— Chút yên sáng

Cô nọ nói rồi ngó xuống làm thinh, dường như không muốn cho Đông-Phuông thấy nước mắt cô đã ra ướt mi con mắt. Đông-Phuông chăng tay ngó cô, nghi chắc cô là thị-Hai chớ không ai.

Ông ngước lên dòm ngay vào mặt cô nọ, thấy rõ gương mặt cô giống hịch vợ Bình-Trực, cũng má bầu, cũng miệng nhỏ, cũng da trắng trong, cũng hai đồng tiền hai bên má, cặp mắt cũng trong xanh, vóc mình cũng yểu điệu... ông ta nhìn cô nọ một hồi rồi nói:

— Cô đừng có ngại chi hết. Tôi đây là anh em bà con với bà già ruột con Hai, cô hãy nói hết cho tôi nghe... Bà không phải quẫy như ý cô tưởng, như ý con Hai trưỡng vậy đâu. Cô hãy nghe tôi nói sơ chuyện nhà bà đây: Lúc bà sanh cô ra, bà đã có chồng, mà chồng bà là người giàu có, danh dự lớn... Bà sợ lâm nhục cho nhà chồng...

Cô nọ ngước mặt lên ngó chủ bút Đông Phuông không nháy mắt.

— ... Tôi ra bà sợ mà không khái. Chừng ông nọ hay mẹ ruột có...

— Thưa, tôi không phải con Hai đâu, ông.

— ... ông nọ hay mẹ ruột con Hai đã tư tình với kẻ khác, sanh nó ra, ông nổi giận bắt quách nó, lưu nó đi xa, gởi nó cho người ta nuôi. Ấy cũng chẳng qua là việc dĩ lỡ, chớ bà không phải quẫy gì lắm...

Bởi ông chồng bà biết xét đến chỗ đó, nên suy nghĩ, hối hận; song chừng ổng suy nghĩ thì 20 năm vừa qua. Ông kiếm tìm con Hai không ra, còn bà nọ thì rầu con, bỏ ăn, bỏ ngủ trót 20 năm trời. Tội nghiệp hết sức!.. Nếu có gặp con Hai có làm ơn khuyên nó hãy ra mặt đi, nhìn mẹ ruột nó mà hưởng gia tài. Cha mẹ nó giàu lắm, thân phụ nó sẽ sung sướng cả đời, khỏi lo nhọc nhằn đói khó nữa... việc nhà của người ta, tôi chỉ nói cho mình có biết mà thôi, cô không nên thố lộ cho ai biết hết, mà hư danh giá của người ta đó, nghe hôn... Người ta là nhà có tiếng trăm ảnh thuở nay, chưa mang tiếng xấu bao giờ, chồng cũng vậy, vợ cũng vậy.

Cô nọ ngồi lóng tai nghe, nét mặt hết tươi-tỉnh như hồi mới vô, lại có vẻ lo ra..

Thôi thôi! nếu ông đó là trăm anh thế phiệt thì cái đời mình không còn gì nữa mà trông mong.

Cô hỏi:

— Thưa ông, nếu như con Hai đã lỡ chơn trái bước, để cho danh tiết hư hèn rồi, mà mẹ để nó đem nó về thì còn chi danh giá nhà bà...

— Tuy vậy mà: *Phụ mẫu ái-tử chi tâm vô sở bất chế*. Bà thương con bà quá lẽ, có khi bà không chấp nhứt việc đó.

— Không được ông. Con Hai nó có chồng, mà chồng nó là tay ác độc lắm, chồng nó thuộc về quân ăn cướp sát-nhơn lộn mà...?

Đông-Phuông đứng vậy, biến sắc, dơ tay, cản, không muốn cho cô nọ nói nữa, và nói rằng:

— Cô là nào?

— Thưa, thiệt vậy mà! Thôi, chắc thế nào bà cũng không dám nhìn con bà đâu..

Cô đứng, dậy tiếp:

— Thưa ông để tôi về tôi thuật chuyện nầy giờ lại cho con Hai nó nghe. Tự ý nó tính sao, nó tính. Mẹ nó tìm nó, muốn đem nó về, mà coi bộ nó bết muốn sống... Mà dầu mà nó hay nó có hư hèn rồi, bà có hiền rầu cũng đáng cho bà lắm... Thưa, ông, tôi về.

Cô dợm muốn day lưng, hai giọt nước mắt chảy rạc theo má, rớt xuống áo, mà cô không lau hình như cô lấy làm hổ thẹn mà để cho chủ bút Đông-Phuông thấy cô khóc. Cô để tay trên ngực dường như không muốn cho tim nhảy, miệng lại mới, giọng nói nghe thiệt là nằn-nặng.

— Phải chi tôi hai sớm sớm hôm ngày thì tôi lấy làm vui lòng mà nghe việc ông thuật nằm giờ đó, muốn quá... Thưa ông tôi về.

CÓN NỮA

HÃY HÚT THUỐC TAM SẮC

LÀ MỘT THỨ THUỐC THƯỢNG HẠNG

CIGARETTES NATIONALES

HÚT BÀ NGON MÙI LẠI KHÔNG KHÔ CỔ

Sách thuốc mới của bổn-hiệu đã in xong. Có phát cho không, tại bổn hiệu và các nơi đại-lý của bổn hiệu ở các tỉnh thành. Ở xa không tiện xin thì gởi thơ ở đến cho, để làm tiền gởi sách thuốc.

LẠI THÊM HAI CÁI BẰNG CẤP

ĐỂ ĐỀNG NGĂN NGỪA SỰ GIẢ MẠO VÀ SỰ BẮT CHƯỚC KIỂU

Cũng đây có nhiều người vì thấy thứ thuốc giải nhiệt của bổn-hiệu kêu là Thần-hiệu THỐI NHIỆT ĐƠN, nhờ sức hay và sự mầu hiệu-nghiệm mà đặng nhiều người tin dùng, bèn tham gia mạo và bắt chước đặc tên thuốc hơi giống với chữ THỐI NHIỆT ĐƠN, và từ cái vỏ cho tới cái toa, cách gói và nhãn hiệu bề ngoài cũng nhảy giống theo thứ thuốc giải nhiệt của bổn hiệu nữa; làm như vậy đặng gạt những người vô-ý hay là không đặng biết chữ Hán.

Vậy bổn hiệu trước vì sợ mất danh tiếng của bổn-hiệu, vì có nhiều người vô-ý mua lầm thuốc giả mà không biết chừng đồng không thấy hiệu nghiệm và có khi cũng hại cho thân thể nữa; nên bổn-hiệu xin cho quí vị rõ, từ nay trở đi trong toa thuốc THỐI NHIỆT ĐƠN nhãn hiệu CON NAI của bổn hiệu có in thêm hai cái hình bằng cấp (MÉDAILLES) của Nam-Triều BẢO-ĐẠI đại Hoàng-đế và của Kiểm biện Hoàng-đế đã ân tứ cho bổn hiệu.

Có lẽ nhờ sự in thêm hai cái bằng cấp nói trên đây trong toa thuốc THỐI NHIỆT ĐƠN của bổn-hiệu, mà từ đây về sau quí vị để nhìn thuốc thiệt của bổn-hiệu và có thể phân biệt đặng các thứ thuốc giả hoặc nhảy theo kiểu của bổn-hiệu.

NHÀ THUỐC
THIÊN-HOA-ĐƯỜNG
CHOLON

Hãy hút thuốc điều hiệu

Mỗi gói 6 xu

COTAB
DISTRIBUTEUR

Tình hình lúa gạo trên hoàn-cầu

(Tiếp theo trương nhứt)

hình mùa màng không khá, bởi mưa gió bất kỳ, nhưng qua tháng chín thì vượng lại, nhờ vậy mà huê-lợi hơn số 38 %. Đó là số thấp hơn hết trong năm rồi, mà chẳng những hơn số ấy mà thôi, còn hơn 19 %, số trung bình trong 5 năm trước nữa.

Bên Xiêm-la, hồi cuối tháng chín, số mạ gieo các ruộng trong 345 huyện diện-tích chỉ được 2 triệu 572 ngàn mẫu, mà năm rồi cũng ở mấy huyện đó, cùng trong thời-kỳ đó, diện-tích tới 2 triệu 573 ngàn mẫu. Tình hình lúa mà hồi cuối tháng chín thì như vầy: khá trong 19 tỉnh, dỡ chịu trong 36 tỉnh và có hai tỉnh tệ lắm. Thứ nhứt ở vòng trong, các tỉnh gần Bâng-cốc, Krungtep, Ayudhya và Nakon Chaissi thì mùa màng khá hơn hết.

Cứ đó theo tin tức hiện giờ, thì mùa màng trong năm 1932 33 đây, không hơn gì mùa trong năm 1931 - 32 bao nhiêu. Đó là tình về số lúa gạo để xuất cảng. Số nầy không hơn số mùa rồi bao nhiêu, là vì diện-tích trồng lúa ở Miến-điện và Xiêm-la không hơn gì mấy. Và lại mùa màng hai xứ nầy không được khá đồng như miệt Cao-mên, Nam-kỳ và Bắc-kỳ bị mưa gió không đều, nên huê lợi có sụt hơn nhiều.

(Còn nữa)

Vắn tắt...

Trước, các báo Tây Nam đều nói tranh Gia-định-Victoria lối thôi thì bỏ đi, đã lại. Mà tuần nầy, Gia-định với Victoria tranh giải Cattnat. Victoria đặt cho Gia-định cái tỷ-số 4-1.

Khỏi bàn xa, Victoria hơn Gia-định rõ ràng, cách chơi của Victoria hay hơn Gia-định nhiều lắm. Hàng tiền đạo của Victoria bừa rồi, có Phước là trống chơn hơn hết.

Hồi có anh kia hô rằng: Nhựt trình hết nói Victoria nữa. Gia-định đã banh dữ như... khen-ên anh nào đó đừng có la lối cho, Victoria hay, ai cũng biết. Để cho công chúng phán đoán mà. Có ai chê Victoria đâu, trên rồi người ta trách trọng-tài lối thổi chó. Nói vậy người ta nói mình làm phách sao, đừng chớ.

Cuộc tranh vô-địch Ping-Pong Đông-dương ba bữa rồi, có Tất 5 Nam-vân là mới phiên lo của đại-biểu Nam-kỳ thôi. Còn đại-biểu các nơi khác thì không đi xa được.

Tất ở hội *Pnom-Penh Ping-Pong Club*, được thắng giải đơn, mà Tất-Tông Lam lại thua giải đôi. Nam-kỳ thắng ba trận đầu, Nam-vân chịu thua hai trận chót. Vậy thì giải thưởng Đông-dương về Nam-kỳ.

Bỷ đề Mé-Lam đã đếp xong rồi, ấy là nhờ công-sức Cropolari chiếm lấm. Quan Thống-sứ Backy tính đặt tên bờ đê đó là: *Đê Chapoulari*.

Một lúc 5 Saigon đây, người ta mở phòng Ping-Pong chiếm đủ, tiệm ăn, tiệm hớt-tóc gì cũng có bàn Ping-Pong.

Hồi lại g'ợp, cho tới phòng Billard, ở trên lầu Au Rel de la Bère ấy mới mở phòng Billard rồi đó.

Vô-địch Đông-dương về Tơ-nít là Chim xách vợt đi Hanoi, mất về bữa kia. Chim đi chuyến nầy về bộ thất vọng. Vì không có bầu Yên theo.

Tổng-cuộc Tơ-nít Backy không không tổ-chức trận nào mà có Chim lại không có lời của Tổng-cuộc Namky nhận cho.

Hãng xe điện được độc-quyền vận-tải rồi, chiếm người nhi một là thêm của ông Bìn chống lại xe thêm gì. Chớ mấy là giữ? Annam có ba ông Lưu, Lăng và Kinh đều bỏ thêm thuận hết kia mà.

Những hành khách đi xe hơi đó khỏi trả tiền qua bạc (vô mấy). Ấy là xe đó có chỗ thơ kia, còn xe thường cũng phải trả tiền.

Vậy ai đi xe hơi chỗ thơ, bị đòi tiền đó đừng trả.

Tại tòa Đại-hình

Một vụ sát nhơn

Sớm mai hôm qua, tòa Đại-hình Saigon đã nhóm kỳ thứ hai trong năm 1933 do M. Weill làm chánh án và MM. Pierre và Fl. Intrau làm thị sự.

Vụ tòa xử trước là vụ tôn Nguyễn-văn Khiêm đánh người cô thương-tích rồi bỏ mạng luôn.

Sự tình vụ nầy như vầy: ngày 11 Octobre 1932, lối 5 giờ chiều Nguyễn-văn-Khiêm tức Tot đến làng Tân-Mai (Biênhoa) vô nhà của Võ-thị-Ty tức Trí ở với con gái là Trần-thị-Vinh và bạn của cô nầy là Đinh-văn-Ngươn tức Mau, tức Vực.

Khiêm hỏi cô tên Phan-văn-Thanh là con trai của Võ-thị-Ty có nhà không, thì người nhà trả lời không có. Khiêm ngồi xuống võng ngoài hàng ba chờ cho người nhà ăn cơm xong, rồi đỡ chuyện Ngươn tức Vực tư tình với vợ và ra gây.

Hai người chửi nhau rồi lôi ra sau đánh nhau lâu nhào dưới đất, nhờ có nhiều người can ra rồi ai về nhà nấy. Vực bị Khiêm đánh có thương cùng mình. Vực về đi và ôm nơi lòng ấy đau, vô đến giường nằm không bao lâu thì chết.

Nguyễn-văn Khiêm bị bắt, khi ở làng, khi ở bót-thẩm và hôm qua giữa tòa đều nhận tội, và tỏ dấu ăn năn sự lỡ tay giết chết người lắm. Lâu nay và không có án tiết gì.

Quan chưởng-lý lấy sự thật thà, đầu ăn năn, mà xin tòa châm chế cho bị cáo.

Trạng-sư Chính bào chữa cho Khiêm.

Tòa kêu án Khiêm 2 năm tù.

Lễ khai trương rạp hát của cô ba Ngoạn trong Cholon

Như tin đã đăng trước, hồi 8 giờ tối ngày thứ bảy vừa rồi, Cô Lưu-thị-Ngoạn, đã làm lễ khai trương cái rạp hát của cô mới cất tại đường Palikao trong Cholon.

Có quan Thống-đốc Nam-kỳ, quan quản-trưởng địa-phương Saigon Cholon, và nhiều viên quan và thân hào dự lễ khai trương nầy. Thiệt là một cuộc lễ rất long trọng.

Nhơn lâm lễ khai trương, cô Ba-Ngoạn cho hát luôn hai lớp tuồng. Xuất đầu diễn tuồng: *Ngũ Biên* có cô Năm Nhỏ và cô Năm Sadec thủ mỗi cô một vai quan trọng, được các nhà dự khán hoan nghênh lắm.

Phận thu cúc

Mầu trắng như bông nhuỡi
Mầu hồng như hoa hướng
sẽ làm cho quí bà quí cô xinh đẹp như cành hoa tươi. Tính chất phấn Thu-Cúc toàn là đồ nội hóa, chế tạo tinh khiết, mùi thơm ngọt dịu, giờ được nước da mịn-màn tươi trẻ luôn luôn.

Giá tuy rẻ tiện cho quí bà quí cô dùng được thường ngày nhưng mà phẩm cách trọng thể của phấn không bao giờ mất được.

1 ve nhỏ: 0$20 — 12 ve 2$00
1 ve lớn 0.40 — 12 ve 4.00
1 litre 6.00

Trừ bán: Mme Nguyễn-thị-Kính gốc chợ mới Saigon. 233 Frère Louis Saigon, 72 Rue Lagrandière Saigon, 71 Rue Huỳnh quang-Tiên Saigon.

Cuộc tuyển cử Hội-đồng thành-phố

Về cuộc tuyển cử Hội-đồng thành phố sắp tới đây, bổn báo tuyên bố trước rằng bổn báo giữ địa vị trung lập, không bênh vực cho một số nào hết. Những bài và tin tức của các ông ra tranh cử gởi đến, bổn báo chỉ lấy công tâm đăng lên, để giúp cho cử tri chọn lựa người xứng đáng bênh vực quyền lợi của mình mà thôi.

Dưới đây là bài của ông Lê-trung-Nghĩa cậy bổn báo đăng giùm.

∴

Lời quyết nghị

Tối thứ sáu 14 Avril 1933, tám giờ rưỡi, hơn một ngàn năm trăm cử-tri Annam ở châu-thành Saigon hội hiệp tại rạp hát «Thành-Xương» do *Lê-trung-Nghĩa, Nguyễn-văn-Tệ* và *Võ-thành-Cử* tổ chức, sau khi nghe mấy anh em đồng-bào *Tệ, Nghĩa Nguyễn-văn-Tạo, Nguyễn-an-Ninh* bàn luận về việc tuyển-cử nghị-viên thành-phố Saigon và sau khi bàn bạc các phương diện của cái vấn-đề tuyển-cử đầu đồng tình công nhận hoan-nghênh lời quyết nghị sau nầy:

« Lần nầy có cuộc tuyển-cử nghị-viên thành-phố Saigon, anh em cử-tri cần lựa người xứng đáng thành thật của mình tín cậy có thể thay mặt cho các bậc đàn mà đem ra ứng cử, còn anh em cử-tri phải hiệp lực sốt sắn đi bỏ thăm cho đông cho đại-biểu xứng đáng của mình đã lựa. Anh em cử tri phải quyết lòng đánh đổ trừ diệt cái thói đề tiện mua thăm và bán thăm và nên coi chừng bọn nào mua thăm bán thăm đặng bắt cho luật-pháp trị tội.

Lê-trung-Nghĩa
và Nguyễn-văn-Tệ
(biên tập)

Cái kiện kỳ khôi

Có K... lấy vợ nhỏ một ông thầy thuốc làng Q... T.. không may cho cô, lấy chồng được bao lâu thì đã trở nên một người gái góa. Đầu còn xanh tuổi còn trẻ, cái cảnh buồng không lạnh lẽo, khó bề chịu nổi, nên ở góa được ba năm không biết vì ai mà cô đã mang một khối tình nặng trịu. Cái đó là sự thường, nhưng có một điều lạ là: Bà mẹ đẻ ra cô thấy thế lấy làm hổ thẹn, bèn làm đơn đi kiện người vợ lớn, của ông thầy thuốc kia chẳng trong nom, gìn giữ cô đẻ nỗi cô quá hư như vậy. Không biết rồi đây Quan trên phân xử ra sao? Cái kiện kỳ khôi thật.

Bữa thứ năm 20 Avril nầy, ở rạp hát tây có diễn một thứ tuồng hay lắm. Thứ tuồng nầy do ông hội đồng Khá sắp đặt lớp lang.

Cũng tối bữa đó bàn trị sự Hội chợ Pháp-Việt phát phần thưởng cho những vị nam nữ vô địch các cuộc chơi ở hội chợ rồi. Có chấm thưởng cuộc sắc đẹp.

Nhờ cho bán la-ve

Một tuần lễ thâu được 445 ngàn đô-la thuế

Chắc ai cũng còn nhớ rằng khi được phép uống rượu la-ve, đầu thành Nhiên-đô làm hiếu-tình mừng vui tới bực nào:

Nội trong tuần đầu, bán ra 5 triệu thùng la-ve, tính chắc thì cả thảy là 225 triệu cái đờ-mi (lý lớn).

Nhờ vậy mà thành-phố thâu-thuế được 445 ngàn đô-la. Một tuần thâu bấy nhiêu đó, rồi một năm ? Nhiều lắm.

CÔ MARYSE HILTZ ĐÃ QUA ĐẾN TOKIO

Cô Maryse Hiltz đã qua đến Tokio, kinh-đô nước Nhựt, hồi 4 giờ chiều 18 phút. Kul máy có đáp xuống sân thì có nhiều viên chức Nhựt và hết thảy thuộc-địa Pháp chạy rước.

Cô được M. Delens, thay mặt cho sứ thần P. áp, khen ngợi dữ lắm.

Annam mới có thứ một lần nhứt

Thuốc bột

Trị các chứng bịnh đau trong ruột

Bỏ mấy tiểu-bảo vật thật của người ta nếu có rủi bị bịnh là gì con người mau quyết suy kém lắm cho cái bao tử của đầy yếu sức nên đông, nên đồ ăn không tiêu được. Bởi đồ ăn ở trong bao tử nên sanh ra sên lải bón quằn đau ruột đau bụng.

Đau bụng có nhiều chứng: đau bụng vất, đau bụng máu, đau bụng bón đau bụng kiết, đau bụng gò cổ cục, đau bụng hơi vân vân.

Mấy chứng bịnh đau trong bao tử đau trong ruột mà kể trên, ai đã bị phải man la trị nếu để lâu ngày nó mọc mục ở da dầy, hoặc thái ruột thì rất nguy hiểm khó chữa. Bịnh mới phát ra muốn ngừa trước, xin hỏi nơi mua cho được phương thuốc gia truyền hiệu «HỨC THONG» của người Annam bao chế, và nhìn cho kỹ cái nhãn «Ngôi sao năm nhánh» có chữ chạng nơi tôa thương mãi Saigon đem về uống trong dài lần thì thấy dầm bịnh.

Nam phụ, lão ấu đều dùng được, ly thai, mỗi gói giá 0$60.

Có gửi bán nơi cửa hàng Nguyễn-thị-Kính cho mối Saigon, Bên Sport đường Cadenet Gocong. Phụm-ngọc. Tuổi Institutteur Châudoc.

CASINO

HÁT BÓNG NÓI RA TIẾNG

Từ bữa thứ sáu 14 Avril tới thứ năm 20 Avril 1933

Marcelle Chantal Gabriel Gabrio và Charles Vanel diễn tuồng:

Nhơn danh pháp-luật

AU NOM DE LA LOI

Một tấn tuồng tỏ của những tuồng trinh thám tiểu thuyết.

Hoàng cầu thời sự nghe tiếng

MỚI HẠ GIÁ:

Matinée et soirée

Loges Galerie-la place	1$50
Loges Parterres »	1.00
Fauteuils »	0.80
Militaires Baignoires	0.60
Quatrièmes »	0.30
Enfants »	0.20

Giá chắc không tiền chi thêm

EDEN

HÁT BÓNG NÓI RA TIẾNG

Từ bữa thứ tư 15 Avril tới thứ ba 29 Avril 1933

Ma Femme...

Homme d'Affaires

với

Renée Devillers - Robert Arnoux và Pasquali

Saigon à huit Jours de Paris

Thời sự thế giới nghe tiếng rõ ràng

GIÁ MỚI HẠ:

Matinée et Soirée

Loges et Fauteuils 1re Série	2$00
Balcon et Fauteuils 2e Série	1$00

Không có tiền phụ trội chi thêm

LÀM KHÉO, KỸ CÔNG

NHIỀU KIỂU CHỌN LỰA

NĂM NAY RẺ HƠN MỌI NĂM PHẦN NỬA

La Tortue

Phan-thúc-Trác

16 SABOURAIN SAIGON

Téléphone 995

Trên 16 năm danh tiếng

Thuốc «Nam-Hồng-Tề»

Nº 6 Rue Jean Monlaû à Saigon

Thuốc bá chứng, song chủ trị chánh mấy bịnh sau đây: Nóng lạnh ban cua, lưỡi trắng ho, kiết, ăn không tiêu, hôn huất đường đai và tiểu tiện, đau bụng, đầy da bụng ít máu xanh xao; đàn bà đường kinh không đều, có thai nên dùng thuốc mà đường thai, con nít đau bụng sên, lải, và bị cảm tích.

Không bịnh dùng thuốc nầy thường thì con người đặng ngon ăn, ngon ngủ và trở nên phi mỉ.

NAM-HỒNG-TỀ

CÁCH MUA THUỐC

Ở gần, Xin đến nhà tôi mà mua thuốc (6 Rue Jean Moulan Saigon).

Ở xa, Viết thơ thì tôi gởi thuốc cách lĩnh hóa giao-ngân (contre remboursement) khi thuốc tới, nhà giây thép cho hay thì đóng tiền tại đó mà lĩnh thuốc.

Gởi thơ cho tôi xin đề như vầy:

Monsieur J. Thanh
6 Rue Jean Monlaû à SAIGON

Giá thuốc:	
1 gói	0$40
3 gói	1.40
7 gói	2.20
14 gói	4.00
30 gói	8.00

Có tính bớt hồng riêng cho các quí vị mua về bán lại.

Académie de Billard

Đã dọn về trên lầu «Au roi de Bières», 185 Đ. de la Somme và «Alsace - Lorraine, chính đốn lại hoàn - toàn rộng rãi. Kính mời Quí khách.

các nhà thể thao hãy uống rượu DUBONNET

DIỄN THUYẾT TẠI NAM-KỲ KHUYẾN-HỌC-HỘI

Hội-quán: 98, đại-lộ Galliéni Choquan (ngang gare Pétrus Ký).

Tối nay thứ tư 19 Avril 1933 đúng 8 giờ rưỡi, ông Nguyễn-thế-Lang sẽ nói về:

Kinh-tế-học (Economie politique) (bài đầu), bằng tiếng annam

LENTHERIC

Là hiệu dầu thơm thượng hạng, có đủ:

Son thoa môi hạng nhứt

Phấn dồi mặt Orkilia

Nước thơm đủ thứ

Năm thứ tư — N° 878

Mỗi số 0$06

Thứ năm 20 Avril 1933

HAY DÙNG SỮA HIỆU

Đước nhà nam

Chủ nhiệm:
NGUYỄN-PHAN-LONG

BÁO QUÁN VÀ TÒA-SOẠN
72, Rue Lagrandière — Dây thép nói số 6,96

Quản-lý:
NGUYỄN-VĂN-BÀI

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° A 1846

Hút thuốc

JOB

Hay là đừng hút thuốc

CÁI CẢNH KHÓ AI CŨNG NÊN BIẾT

LÚA GẠO NAM-KỲ TA SUY SỤP ĐẾN THẾ NÀO?

I

Chẳng ai không biết, chẳng ai không phải nhìn nhận rằng cái vận-mạng tồn vong sinh tử của xứ nầy chỉ quan « hệ ở ba hột lúa gạo. Hễ lúa gạo dồi dào khá, thì trăm công ngàn việc đều khá; hễ lúa gạo suy sụp, thì trăm công ngàn việc phải suy sụp theo. Coi như đời ba năm nay, lúa gạo mất giá, mà sanh ra những cái cảnh-tượng : nào là thương - mãi ngưng nghỉng, nào là nhơn-công thất-nghiệp, nào là công - nho thiếu hụt, nào là dân cùng khốn cùng; than ôi! khắp từ kẻ chợ nhà quê, quanh chốn đồng ruộng hãi biển, đâu đâu cũng vang vẳng những tiếng thở than, cũng bày tỏ những dấu xiêu đổ hết thảy. Tuồng như rỗ sự yếu nguy của lúa gạo, đối với quốc-kế dân-sanh có cái ảnh-hưởng ghê gớm dữ dằng lắm vậy.

Tình-cảnh như thế, đáng lẽ công việc phò nguy cứu tử cho nông-nghiệp, người ta nên lo làm mau, làm gấp, làm liền, thì mới là phải.

Thế mà, biết bao ngày tháng lại qua, trải mấy xuân thu đắp đổi, vẫn chưa hề thấy công việc cứu-tế có tỏ bày cái hình-tích, cái hiệu-quả gì ra, là tại sao vậy? Có lẽ người ta tưởng rằng thiên hạ chỉ kêu hoàng la khan đó thôi, chớ thiệt tình-trạng canh-nông xứ nầy đã đến đổi suy sụp gì quá lẽ ở đâu, có bằm vậy chăng?

Tôi muốn tìm kiếm tài liệu, góp nhặt kiến-văn, mà viết ra bài nầy, cốt để bộc bạch cái tình trạng ấy ra, thử coi có phải là rất mực suy sụp và rất mực nguy nan hay không cho biết.

Tôi nên xem xét cả ba phương-diện :

1° — Gạo lúa,

2° — Xuất cảng lúa,

3° — Ruộng cấy lúa.

mới biết rõ cái nạn nông-nghiệp khủng-hoảng của ta lâu lao quan hệ đến bực nào ; kẻo thường nghe-mặt đôi người tai mắt trong chánh-giới vẫn nói rằng *«ta bán lúa như gà hiện - thời cũng thừa vốn và có lời rồi »* ; kẻo thường thấy báo *Le Temps* ở Paris hay đăng bài nói rằng *« tình-hình canh-nông ở Nam-kỳ vẫn phát đạt và dân tình vẫn giàu có gên vai »* nghĩ có oan uổng cho mình hay không ?

***

Sở dĩ ta vương lấy cái nạn nông-nghiệp khủng-hoảng, gốc nó chẳng phải ở chỗ xuất sản dư dật (*surproduction*) như có người đã nói đâu, mà chính là ở chỗ giá lúa sụt xuống dữ quá. Nó sụt xuống từ 40 cho tới 65 °/. thấy mà ghê sợ !

Nạn khủng-hoảng phát ra vào khoảng sau tháng cuối năm 1930, rồi từ đó mà đi, càng ngày càng nguy thêm mãi. Không sáu tháng đầu năm 1930 mỗi tạ lúa còn bán được giá từ 7$ tới 8$ chớ, thế mà tới kỳ tháng tám nó sụt xuống còn 6$, tháng chạp còn 5$11. Bước qua tháng giêng đầu năm 1931, lại sụt xuống tới 4$26, cho đến tháng chạp, chỉ còn có 3$61 mà thôi.

Trước kia ai cũng tưởng giá lúa sụt đó ít lâu, rồi lại cao lên, không ngờ đâu nó sụt hoài sụt hủy, năm càng đi tới thì giá lúa càng sụt thêm. Đầu năm 1932, giá mỗi tạ lúa còn 3$74, qua tới tháng chạp cuối năm, lại chỉ bán được có 2$35. Thế là trong hai năm rưỡi, giá lúa tự mọc 8$ mà sụt lần lần xuống, thét tới 2$35, ghê chưa ? Đã vậy mà xem ra mùa lúa 1932 — 1933 nầy giá lúa còn có thể sụt thêm nữa, chớ phải đã hết đâu.

Trong cái thời-gian đó, tuy là giá lúa ngã hình như vật đang ở trên đánh non, rồi từ từ lăn tuột xuống tới chưn núi, nhưng vậy mà những phần gánh vác của nông-gia, tức là các sắc thuế chánh thuế phụ thì vẫn ở yên trên chỗ chót vót, vẫn y - nguyên như hồi nào, không thấy nhúc nhích. Giá lúa sụt thiệt là mau, của tiền thuế mướn trai bạn làm ăn, cũng là cái giá sanh - hoạt ở trong xứ tiếng rằng có nhẹ hớt song chẳng qua chỉ thấy nhẹ hớt chút đỉnh vậy thôi, nào phải rằng giá lúa hạ đi bao nhiêu, thì các khoản thuế mượn ăn xài cũng hạ xuống được chừng ấy đâu phước !

Vì đó mà kết quả thành ra hai bên thâu xuất quá chênh lệch với nhau, làm cho cả nền canh-nông Nam-kỳ đổ sập xuống cái một. Các điều chủ mắc nợ không có tiền bạc đâu mà trả nổi, đã đành. Nhà nào rán trả, thì phải vơ vét lúa gạo bán đổ bán tháo đi, tức là ngồi thấy sự nghiệp mình gầy dựng ra bao nhiêu năm tháng, bao nhiêu mồ hôi, giọt nhỏ tiêu tan nghiêng ngửa trước mắt. Thảm thay !

Nhơn dân trong xứ chia ra 5 phần, thì nông dân chiếm hết 4 phần, thế mà họ bị lâm vào tình cảnh lỗ lã nguy nan, như ngày nay, không có bạc tiền đâu mua bán và đóng góp gì, tức thị làm cho thương trường, cho công nghệ, và trăm công ngàn việc trong xứ, phải chịu vạ lây, mà cũng nghiêng đổ theo họ vậy.

Còn một cớ khác, khiến cho nạn khủng - hoảng nông - nghiệp xứ mình thêm nguy. Ấy là ....mình ... đành chịu đổ đi lại, chật vựa đầy kho, mà chẳng biết làm sao tổng khứ cho được, lợi nghiệp cho mình thì thôi ! giá lúa bây giờ rẻ đến đổi có ba bốn cắt một giạ, cũng không có ai thèm mua giùm, mình cũng không biết cách gì bán được, chỉ để nuôi chuột ăn cho mập, sau cần đã thêm, rồi mình ngó nhau mà cười ra nước mắt, chết đứng trong lòng, chớ không biết nói ra làm sao bây giờ !

(*Còn tiếp*)

Nguyễn kỳ Phùng

Nước Áo và Ý hiệp-tác nhau chăng ?

Chưởng-lãn của nước Áo là Dollfuss có gởi cho thủ-tướng nước Ý-đại-lợi là Mussolini một bức điện - văn. Bức điện-văn ấy nhắc cuộc Ý đã tiếp rước và hậu-đãi mình có câu như vầy : « Tôi xin nói chân rằng nước Áo, trước sau gì cũng vậy, cũng chỉ lìn ở sự thân-thiện với Ý và mong ý giúp đỡ cho. »

Vậy là nước Áo tính liên-hiệp với nước Ý đó, hễ liên hiệp với Ý tức là không thuận với Pháp vậy. Mà trái lại, người ta sẽ tưởng nước Áo có ngày thì-hành một cái chánh-thể giống như chánh-thể quốc-gia xã-hội ở Đức.

Tế ra Áo vay tiền của Pháp 300 triệu, hèn những gì đâu, mà giờ mất lời được đi ? Cái ngôn ngoại-giao quốc-tế là ngôn lường người đó chi !

AI CHO PHÉP ĐÓ ?

Hội-chợ Cần-đước có cờ bạc, mật-thám Saigon bắt được

Ở Cần-đước có cuộc chợ đêm mở ra trong ba bữa lễ Phục-sinh.

Tối thứ hai rồi, ông cò Testanières dẫt lính xuống, gặp một bọn cờ bạc trong hội-chợ, nên bắt được lối 10 người.

Cả bọn đều bị giam, có bữa tân Huê-kiều.

Chuyện thị-phi

Nị xấu chơi lắm

Tôi chắc độc-giả đã đọc rồi từ ngày 18 Septembre 1931 đến giờ, nước Tàu có cái nạn thất-thủ Đông Bắc; và cả quân Nghĩa-dõng nổi lên chống cự với Nhựt, và người Tàu kêu-gọi ở nước Nam ta, rủ nhau làm cách - *xác thực cứu quốc* -.

Hình như khắp trong xã-hội Huê-kiều, nhà nào tiệm nào cũng vậy, đáng lẽ bình thường đi chợ mỗi ngày một đồng bạc, thì nay rút bớt lại, chỉ ăn 5 các mà thôi, còn để ra hai các, gởi về giúp nước. Sáng nào cũng có người đi rảo các tiệm các nhà để góp sổ tiền ấy. Thế là họ bớt ăn để cứu nước vậy.

Cách nầy, kể rất tinh-thần, có chỗ đáng khen. Là khen họ có lòng tưởng-niệm đến đồng-bào tổ-quốc họ, đến đỗi nhịn bớt miếng ăn. Thuở giờ Các-chủ có tiếng hay ăn, lào ăn, kẻ ăn, chuộng ăn đó lắm, thế mà nay họ chịu nhịn bớt đi, không phải là suy vừa.

Song kể về vật-chất, thì cách họ làm đó, xem ra hết lúc cho họ mà lại hãm hại cho mình nữa. Bề tôi giải ra độc-giả nghe có phải không ?

Sở dĩ Tàu thua Nhựt, là vì Tàu nhỏ gan yếu sức, chớ nếu Tàu mà to gan mạnh sức, thì chính-phủ cả thế-giới cũng được, nói gì sự thắng Nhựt là việc hết sức dễ dàng. Nay họ muốn là gan cho hự, hấp thịt cho to, thì việc ăn nóng bỏ-dưỡng là việc cần dùng khẩn cấp hơn hết. Vậy đáng lý hồi nầy người Tàu càng nên ăn nhiều mới phải, sao lại nhịn bớt đi ? Tôi e rằng họ bớt ăn, lấm tiền gan thêm teo lại ; thật thêm bằng ra, thì càng phải thua Nhựt hoài, nói chuyện cứu quốc gì đặng ? Đời nầy, đố giống người nào yếu sức mà ăn được ai và không bị người ta ăn mình ban giờ ?

Thế là cách nhịn ăn đã bất lợi cho các-chủ ; còn hữu hại cho xứ mình là vầy.

Các-chủ ăn nhờ ở cho họ sống, thật là yên ổn, sung sướng : đã không bị phải cảnh chạy giặc Hoa Bắc, mà cũng khỏi vướng lấy họa cọng sản Giang-Tây ; cả ngày các-chủ chỉ có việc kiếm tiền bỏ túi, ban đêm « bối-thăng - mua vui mà thôi, thứ hỏi thân tiền nào bằng ? Huống chi ở đây Các-chủ có lợi đã đầu : làm ra tiền của đem về Tàu, đã ra con cái đem về Tàu, lại nữ đồng-bào chăng tới, phần nhiều có nên sinh đẹp, các-chủ trong bết, còn bọn « phi phú chẳng » thì chẳng tới không được rõ tới.

Bàn cớ sanh-hoạt giao dịch, chẳng tới thua thiệt trăm nước, chỉ trông gỡ lại được có một nước, là bán lúa gạo và đồ ăn cho các - chủ mà thôi. Giữa lúc chúng tôi gặp nạn lúa gạo dư dật, kinh-tế nguy nan như vậy, tưởng phép lịch-sự đối với chủ mình, các-chủ rán ăn cho thêm cơm nhiều thịt lên hơn thường ngày, để tiêu-thụ lúa gạo và vật-thực giúm chúng tôi cho khả mới phải.

Các-chủ lại nhè lúc nầy mà nhịn ăn bớt đi, nghĩ có thiệt thòi cho chúng tôi hay không ? Nhì chủ mà bớt rất bớt một chén cơm, mà ở đây biết bao nhiêu chủ và các-chủ bớt ăn trải biết bao nhiêu ngày rồi, bên chỉ lúa gạo chúng tôi không dư nhiều và không khó bán sao được.

Đến hy-vọng chúng tôi bán gạo qua bên Tàu cũng không còn. Là bởi thấy bảo ở Hướng-cảng mới đăng tin rằng : Hội « bớt ăn » của Huê-kiều Việt-Nam đã phái đại-biểu về Tàu, để đóng cho Quốc-hàng trong nước chúng nên hết chước làm cách « *xác thực cứu quốc* » nữa.

Nguy thay ! Hãy làm chẳng tới trông bán gạo cho các-chủ bên Tàu, là mối lợi rất lớn, nay các-chủ ở đây đã bớt ăn lại rủ rê các-chủ bên Tàu cũng bớt ăn nữa, vậy thời chúng tôi còn làm sao mong bán gạo cho Trung-quốc được khả đây giờ ?

Nghĩ vậy, cho nên tôi muốn nói :

— Nị xấu chơi lắm !

Phù-Vân

Tát bát. — Bữa nay nữa thôi, mai PHÙ-VÂN trả lại chỗ nầy cho NAM-CHÚC là người trưởng chết năm tháng nay, để ra vô sự.

Một nhà phi-công Trung-hoa phát-minh được cái lưới bắt máy bay quân nghịch

Trong cuộc chiến tranh ở Thượng-hải, người Trung-hoa lấy làm khổ vì nỗi bị máy bay Nhựt uy hiếp, nên có nhiều người lưu tâm nghĩ cách chống cự lại máy bay. Trước đây có người ở tỉnh Sơn-đông tên là Lý-hải-Thanh phát minh một thứ tên bay, có thể bắn rớt máy bay ở trên không, nhưng vì đem thí nghiệm chưa được hoàn toàn thành công, nên chủ tịch Sơn-đông là Hàn-phục-Cừ bèn hãy kế tiếp nghiên cứu liền. Vừa rồi lại có tin rằng : nhà phi hành đội hàng không thứ tư ở Hầu-khẩu là Trương-thức-Quân, cũng phát minh được một vật trừ máy bay, gọi là « lưới hàng không ». Phép chế ra lưới ấy đáng những thứ chế ra khinh khí cầu, chế thành ra một cái lưới rất to, có thể bay lên không được, như khi đánh nhau gặp máy bay đánh úp bay là ở những nơi trọng yếu, thì cũng lưới ấy ra cho bay lên trên không, máy bay hễ đụng phải lưới ấy thì sẽ mất cả hiệu dụng, lập tức rớt xuống đất bể nát tan tành. Cái lưới hàng không ấy, hiện Trương-thức-Quân đã vẽ thành bản đồ, và gửi thuyết rõ ràng đem trình bộ hàng-không, xin xét kỹ và hạ lịnh cho chế tạo. Bộ Hàng-không ấy hiện khen ngợi lắm và hẳn nên kế tiếp nghiên cứu cho thật hoàn toàn.

Giáo-sư Casati sẽ được làm đốc-lý Saigon chăng ?

Kỳ tuyển-cử hội-đồng thành-phố chỉ còn 11 bữa nữa, phe annam nhứt định những ai ra chưa rõ chắc, chớ phe Langsa đã thấy rồi.

Hôm nay báo *Dépêche* đã trình ra một số, thấy tên ông giáo-sư Casati đứng đầu.

Tường đồng-bào chúng ta đều biết giáo-sư Casati, dạy trường Chasseloup-Laubat, vẫn là hội-trưởng hội Quan-lại Langsa, đã ra sức kêu nài về sự nhà nước bớt lương, rất là hăng hái. Người ta nói vì lòng hăng hái đó, mà vừa rồi mấn hạn giao kèo, chánh-phủ Đông-dương đã trả M. Casati về bộ Thuộc-địa để bổ dụng đi xứ khác.

Nay giáo-sư Casati chưa về, mà ở lại đây ra ứng cử nghị-viên thành-phố, đăng sau có phe đảng rất mạnh và có viêu chức cấp lớn, thì trong việc đó có ý-nghĩa ra sao, có lẽ độc-giả đoán ra cũng biết.

Xem ra phe đảng hai ông Casati và Rochet, với phe đảng của ông De Lachevrotière nhập lại, có vận-động cho số hiệp nhứt đắc cử, để ông Casati lên làm đốc-lý Saigon, rồi mang cái danh nghĩa ấy ông Casati sẽ vẽ Pháp kêu nài chánh-phủ thượng-quốc trả lại cho hội-đồng thành-phố Saigon có quyền hạng rộng rãi như xưa.

Kỳ bầu cử nầy, phía Langsa chắc quyết tranh kịch-liệt lắm, là vì có một số của phe Outrey hiệp với phe annam, mà trong đó có ông thầy hớt tóc Guérini, ra để cạnh tranh với phe Rochet-De Lachevrotière. Để coi bên nào thắng ?

Vì bữa nay có nhiều tin tức nên xin hoãn bài «Tình hình lúa gạo trên hoàn cầu » lại một bữa.

Hoàng-thượng đang cho lập đội lính ngự-lâm

Huế. — Mới có tin rằng Hoàng thượng giao cho quan Chánh sở Mật-thám việc chọn 21 người lâm thành một đội ngự-lâm để theo nhà vua ở luôn bên cạnh mình Hoàng-thượng. Việc chọn ấy phải theo mấy điều lệ sau nầy :

1° Có bằng thành-chung tốt-nghiệp.

2° Cân nặng 60 kilos.

3° Bề cao 1 thước 7 tấc tây.

4 Phải là con nhà lương-thiện đầu có người bà con xa bao nhiêu mà đã bị ăn vô quốc-sự thì cũng không được.

5° Biết bắn súng lục.

6° Biết cỡi ngựa.

7° Biết chèo tay bánh xe hơi, biết đi xe máy đầu.

8° Biết lội, lặn, leo, trèo.

Tóm lại phải có đủ tư-cách. Đội ngự lâm ấy sẽ ăn mặc theo kiểu riêng và khi nào Hoàng-thượng ngự đi chơi hoặc tuần du chỗ nầy chỗ nọ thì cũng sử 21 người ấy đi theo.

Hiện nay áo quần đã sắm lần, nhưng chưa biết chừng nào đội ấy mới thành.

Một nữ đảng-viên cách-mạng chết trong khám

Haidương. — Hồi 10 giờ sáng 12 Avril, viên quản đề lao vào bảo sở sơn-đầm rằng có 1 người tù chết ở trong khám Haidương (Bắc-kỳ) Sở sơn-đầm được tin bảo liền vào trình với quan Chánh-sở. Rồi 1 cái xe hơi đưa quan Chánh-sở, 2 viên Chánh, Phó cò và bác-sĩ Berrot vào đề-lao xem xét.

Người bất hạnh nầy tên là Võ-thị-Vy, 28 tuổi, quán ở Đông triều, bị bắt cùng với đảng Khổi Vắc.

Cô Vy đã nhiều lần sang Tàu cùng với cô kỳ Nghĩa cô giáo Trâu giữ việc tuyên truyền cứu đảng, đã bị phiên tòa đặt biệt xử ngày 12 Février 1933 kết án 5 năm khổ sai, 5 năm cấm cố. Bác-sĩ Berret khám mình mẩy cô không thấy tích tích gì khả nghi. Sau cuộc khám nghiệm, xác cô Vy đã được mang tại nghĩa-địa nhà thương ở đường Bô-bàn. Mà cô có đánh đầu để cho người nhà đề nhận.

Hiện các nhà chuyên trách đều sức cho thân nhơn cô biết.

Bửa 2 Mai tới đây xử 121 đảng-viên Cộng-sản

Ai không có giấy phép đừng vô tòa

Tòa đại-hình nhóm phiên 2 Mai tới đây để xử 121 đảng-viên cộng sản.

Bây giờ, các nhà chức trách đã lo xếp đặt giữ gìn trật tự chung quanh tòa bữa đó rồi. Vì nầy còn gặt hơn vụ án *Pasquier Populaire* nữa kia.

Trong làng báo, cứ mỗi tờ báo thì được phái một người phóng-sự tới đó mà thôi, mà viên phóng-sự phải có giấy tờ chứng nhận từ tế đa. Đến như tờ báo nào không phải là báo hàng ngày, thông tin tức, thì tốt hơn là đừng phái người tới, vì không có chỗ đâu.

Phiên tòa nầy là phiên tòa đặt-biệt, không cho ai ra vào lộn xộn 5 trước tòa nữa. đừng nói chi là vào phòng nghe xử.

Tòa kiểm duyệt bỏ

Bắc-kinh và Thiên-tân sẽ lọt vào tay Nhựt

Quân Tàu không theo kỷ-luật

Hà-ứng-Khâm hiện đang cai quản ba quân ở miền Bắc, có lám tờ phúc-bẩm gởi về cho Tưởng-giới-Tuyết, bày tỏ việc tình hình quân-sự trên ấy.

Do theo lời của Hà, thì quân Tàu giờ lộn xộn lắm, không kể kỷ-luật nhơn binh là gì cả. Chúng kéo đi từ tán, chung quanh đường Bắc kinh và Thiên-tân, quân Tàu tấp nập, lớp trốn, lớp đi phá đồn.

Thấy thế, Hà biết không thể nào chống cự với quân Nhựt lâu được, nên gởi tờ về cho Tưởng, xin Tưởng liệu định lẽ nào ?

Quân Nhựt sắp chiếm Thiên - tân và Bắc-kinh

Tình-hình của quân Tàu như vậy đó, nên quân Nhựt thừa cơ kép rắc tới.

Viên Tổng-tư-lịnh Nhựt ở Tiền-cương nói quân Nhựt tới mé nam Vạn-lý - trường - thành mấu quá, chẳng nay mai sẽ vào lấy Thiên-tân và Bắc kinh được. Hễ lấy hai thành nầy rồi, thì Nhựt đặt được mưu-đồ của mình theo đuổi bấy lâu đó.

Lại có tin nói rằng quân Nhựt kéo ra lấn bờ biển chiếm huyện Bắc-đái-hà (Peitaiho), đóng trại cách Tần-hoàn-đảo 12 dặm. Quân Nhựt lại cướp luôn các mỏ than của Hồng - mao ở Kailan, mấy xưởng làm mỏ than mới nhứt mấy bữa, vì thấy quân Nhựt tới cận quá.

Sau đó, quân Nhựt và quân Tàu đánh nhau một trận dữ lắm, con đường Bắc-kinh Thiên-tân đã bị quân Nhựt lấy rồi. Thế là quân Tàu tuyệt đường cứu viện nhau vậy.

Máy bay Nhựt bay trên Bắc-kinh

Hôm thứ ba rồi, quân Nhựt cỡi máy bay, đem theo trái phá, bay vào các nơi ở Bắc-kinh.

Khi bay tới Tùng-châu (?) cách thành Bắc « kinh 12 dặm, quân Nhựt thả xuống vài trái phá nhưng may, không thiệt hại gì nhiều.

Lại câu chuyện điều-đình nữa đây ?

Thấy tình hình của Tàu như vậy, viên sứ-thần của Nhựt ở Tàu là Ariyoshi tuyên-bố với các báo như vầy :

« Coi việc của Tàu bây giờ, thì các bộ ái-quốc của người Tàu lập ra, chỉ có tỉnh Vân-nam là sốt sắng lắm dài hơn hết.

Mới đây bạn trị sự cứu quốc của Vân-nam nhứt-định mua 70 chiếc chiến phi thoàn để chống Nhựt. Tiền chi-phí chia ra như vầy :

15 chiếc giao cho thành-phố Vân-nam phủ xuất công-nho ra mua :

4 chiếc giao cho các nhà giàu có ở Vân-nam-phủ hùn tiền trả ;

41 chiếc giao cho các quận hùn tiền mua ;

10 chiếc để lấy tiền lời trong cuộc xổ số ra trả.

TỪ-HỒNG ĐỜI NAY

Cây búa kết hôn

Khỏi đi nhà thờ, khỏi lạy cha mẹ, cứ cây búa đóng xuống cái rầm, thế là vợ chồng thành lễ hôn-nhơn rồi đó

Vậy vợ chồng làm lễ hôn-phối, xưa nay nước nào cũng cho là một lễ trọng đại, không có thể làm sơ-sài lối thôi được.

Khỏi nói ở xứ như xứ mình, theo tục lệ ông bà, luân-lý xã-hội, trai gái muốn cùng nhau nên vợ nên chồng, tất phải có lễ nghi cưới hỏi trước mặt cha mẹ họ hàng, cho hai bên làm lên với nhau, không có thể gọi là lễ hôn phối đặng. Dầu theo tục mới, thì cũng phải ra nhà thờ hay là tới Xã-tây.

Các nước văn-minh bên Âu Mỹ kia cũng vậy. Nước nào cũng bày ra luật lệ và lễ nghĩa hôn phối rất nghiêm, nếu cặp trai gái nào không làm đủ lễ và không theo luật định, thì chẳng phải là vợ chồng chánh thức đối với pháp luật, mà phép tắc gia-đình cũng chẳng nhìn nhận cho.

Bây nói chi nước riêng về một tục lạ ở nước Hồng-mao. Từ năm 1754, mà nước đã thi-hành đạo luật, ngăm - cấm những đám thành-hôn trước mặt một người làm chứng không được.

Vậy mà riêng xứ Ecosse, có một làng kêu là Gretna Green, trai mấy trăm năm nay vẫn giữ phong-tục tổ-truyền, lễ thành-hôn có thể làm trước mặt một người làm chứng cũng đủ, vì cũng có hiệu lực như là thành-hôn ở nhà cha mẹ hay trong nhà thờ vậy. Mà người tại chứng đó không cần phải là cố-đạo nữa.

Do sự dễ dàng đó mà xưa nay ở nước Hồng-mao, hễ cặp trai gái nào không được cha mẹ bằng lòng cho lấy nhau, họ liền dắt nhau trốn lên đến làng Gretna Green kiếm lấy một người thị chứng, để làm lễ thành hôn cho họ là rồi. Cũng do đó mà tại làng Gretna Green có người đứng ra chuyên nghề làm chủ-hôn cho những cặp trai gái trốn lên.

Ban đầu có một chủ hàn thuốc điếu, dọn ra một cái nhà hẩu hôi, rồi chuyên môn làm nghề chủ-hôn. Người ta các nơi tới nhà chủ làm lễ thành-hôn đông lắm.

Song không bao lâu, trong làng có chủ thợ rèn phát sanh ra cái tư-tưởng thành-hôn rất mới, rất lạ, mà cũng rất là quái gở, rồi cướp hẳn nghề của chủ hàn thuốc điếu kia. Thiên hạ chỉ lại nhà thợ rèn, chớ trong làng tuy có cố-đạo và một đôi người chủ-hôn khác, mà không ai thèm tới.

Cách làm lễ thành-hôn của chủ thợ rèn nầy, số đi mới lạ quái gở, được thiên hạ hoan « nghênh, là chủ làm chủ-hôn cho người ta ở ngay trước lò rèn của chủ. Tay chủ cầm cây búa, hễ khi hỏi hai bên trai gái đều thuận tình mà trả lời một tiếng « *oui* », thì chủ giáng cây búa, gõ xuống cái đe (*enclume*) một tiếng rầm, thế là vợ chồng thành hôn rồi đó.

Một là vì gia đình bắt buộc, hai là vì tánh háo kỷ, nên chỉ người ta rủ nhau đến nhờ chủ

(*Coi qua trương sau*)